

1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet

a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 132. §-a (2) bekezdésének *b)* és *c)* pontjában, valamint a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 97. §-ának *b)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A rendelet hatálya, az ellátást igénybe vevők jogainak védelme

1. § A rendelet hatálya kiterjed valamennyi személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásra. Az e rendeletben foglaltakat kell alkalmazni a nem állami és egyházi szerv által nyújtott szociális ellátásokra is.

2. § E rendelet alkalmazásában

a) személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás: az Szt. 56. §-a szerinti személyes gondoskodás (a továbbiakban: személyes gondoskodás),

b) alapszolgáltatások: az Szt. 57. §-ának (1) bekezdésében meghatározott személyes gondoskodási formák,

c) szakosított ellátások: az Szt. 57. §-ának (2) bekezdésében meghatározott személyes gondoskodási formák,

d) intézményi ellátások: az Szt. 57. §-a (1) bekezdésének *j)* pontja és (2) bekezdése szerinti személyes gondoskodási formák,

e) szociális szolgáltató: az Szt. 4. §-a (1) bekezdésének *g)* pontjában meghatározott személy, illetve szervezet,

f) szociális intézmény: az Szt. 4. §-a (1) bekezdésének *h)* pontjában meghatározott szervezet,

g) személyes gondoskodást nyújtó intézmény: ha a rendelet eltérően nem rendelkezik, a szociális intézmény és a szociális szolgáltató, ideértve a személyes gondoskodást is nyújtó bármely más intézményt,

h) személyes gondoskodást végző személy: a szociális szolgáltatónál, intézménynél az e rendelet 2. számú mellékletében meghatározott munkakörökben foglalkoztatott személy,

i) téli időszak: a november 1-jétől a következő év április 30-áig terjedő időszak,

j) veszélyeztetettség: olyan egyéni vagy családi, környezeti, társadalmi helyzet, vagy ezek következtében kialakult állapot, amely az egyén vagy család testi vagy lelki megrendülését, társadalmi ellehetetlenülését okozza,

k) férőhely: a működési engedélyben meghatározott legmagasabb napi ellátotti létszám.

3. § (1) A személyes gondoskodás biztosítása során fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy az ellátásban részesülő személyek emberi és állampolgári jogai ne sérüljenek. Az intézmény vezetője gondoskodik az intézményen belül az emberi és állampolgári jogok érvényesüléséről, az egyén autonómiáját elfogadó, integrációját minden eszközzel segítő, humanizált környezet kialakításáról és működtetéséről.

(2) Ha az ellátásban részesülő személy jogainak, érdekeinek érvényesítésére nem képes, a személyes gondoskodást végző személy, illetőleg az intézményvezető intézkedés megtételét kezdeményezi a lakóhely szerint illetékes gyámhivatalnál, illetve a szükséges segítségnyújtás érdekében felveszi a kapcsolatot az oktatási, az egészségügyi vagy más szociális intézménnyel.

Általános tárgyi feltételek

4. § A személyes gondoskodást nyújtó intézményt úgy kell kialakítani, hogy

a) az tömegközlekedési eszközzel könnyen megközelíthető legyen,

b) épületeinek építészeti megoldásai tegyék lehetővé az akadálymentes közlekedést,

c) bútorzata és berendezési, felszerelési tárgyai, az életvitelhez szükséges körülmények feleljenek meg az ellátottak életkori sajátosságainak, egészségi és mozgásállapotának.

Általános működési feltételek

5. § (1) A szociális szolgáltatónak rendelkeznie kell

- a)* működési engedéllyel,
- b)* alapító okirattal, ha a szociális szolgáltató költségvetési szerv,
- c)* szervezeti és működési szabályzattal, amely az egyszemélyes szolgálat esetén a fenntartó önkormányzat képviselő-testülete hivatalának szervezeti és működési szabályzata is lehet,
- d)* szakmai programmal,
- e)* a foglalkoztatottak munkaköri leírásával,
- f)* az 1. számú melléklet III. 1. és III.3. pontjában meghatározott szabályzatokkal,
- g)* az egyszemélyes szolgálat kivételével az 1. számú melléklet I.1., II.3. és III.2. pontjában meghatározott szabályzatokkal.

(2) A szociális intézménynek rendelkeznie kell

- a)* az (1) bekezdés *a)*-*e)* pontja szerinti dokumentumokkal,
- b)* házirenddel,
- c)* az 1. számú mellékletben meghatározott szabályzatokkal, nappali ellátást nyújtó intézmény esetében az 1. számú melléklet I.2. pontja szerinti szabályzat kivételével.

(3) A bentlakásos intézmény házirendjében szabályozni kell különösen

- a)* az együttélés szabályait,
- b)* az intézményből való eltávozás és visszatérés rendjét,
- c)* az ellátásban részesülő személyek egymás közötti, valamint a hozzátartozóikkal való kapcsolattartásának szabályait,
- d)* az intézménybe bevihető személyes használati tárgyak körét,
- e)* az érték- és vagyonomegőrzésre átvett tárgyak átvételének és kiadásának szabályait,
- f)* a ruházattal, textiliával, tisztálkodó szerekkel való ellátás, valamint a ruházat és textília tisztításának és javításának rendjét,
- g)* az intézményi jogviszony megszűnésének szabályait,
- h)* az egyéni és a közösségi vallásgyakorlásra vonatkozó szabályokat,
- i)* az intézmény alapfeladatát meghaladó programok, szolgáltatások körét és térítési díját.

5/A. § (1) A szociális szolgáltató, intézmény szakmai programjának - az időszakos férőhely engedélyezése iránti kérelemhez csatolt szakmai program kivételével - tartalmaznia kell

- a)* a szolgáltatás célját, feladatát, így különösen
  - aa)* a megvalósítani kívánt program konkrét bemutatását, a létrejövő kapacitások, a nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek leírását,
  - ab)* a szakmai program megvalósítása várható következményeinek, eredményességének, az ellátó-rendszerben betöltött szerepének és hatásának értékelését,
  - ac)* a más intézményekkel történő együttműködés módját,
  - ad)* a szolgáltatás megkezdése előtt megtett előkészítések leírását,
  - b)* az ellátottak körét, demográfiai mutatóit, szociális jellemzőit, ellátási szükségleteit,
  - c)* a feladatellátás szakmai tartalmát, módját, a biztosított szolgáltatások formáit, körét, rendszerességét,
  - d)* az ellátás igénybevételének módját,
  - e)* alapszolgáltatás esetén a szolgáltató és az igénybe vevő közötti kapcsolattartás módját,
  - f)* bentlakásos intézmény esetén az ápolási, gondozási, rehabilitációs és fejlesztési feladatok jellegét, tartalmát,
  - g)* az ellátottak és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályokat,
  - h)* az intézményre vonatkozó szakmai információkat, így különösen a személyes gondoskodást végző személyeknek a létszámát és szakképzettségét a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott szervezeti rendnek megfelelő bontásban.
- i)*

(2) A szakmai programhoz mellékletként csatolni szükséges

- a)* az Szt. 94/B. §-ának (1) bekezdése, illetve 94/D. §-ának (1) bekezdése szerinti megállapodások tervezetét, az Szt. 94/B. §-ának (3) bekezdése szerinti kivételekkel,
- b)* a szolgáltatás bevételeinek, kiadásainak - már működő intézmény esetén a tárgyévi - tervezett alakulását,
- c)* szakosított ellátást nyújtó szociális intézmény esetében a házirend tervezetét, már működő intézmény esetén a házirendet,
- d)* a szervezeti és működési szabályzatot, illetve annak tervezetét.

(3) A szakmai programot az (1) bekezdés szerinti elemeinek változása esetén módosítani kell.

5/B. § A szervezeti és működési szabályzat tartalmazza

- a) az intézmény szervezeti felépítésének leírását,
- b) a szervezeti ábrát,
- c) több személyes gondoskodási forma egy szervezeti keretben történő megszervezése esetén a szervezeti formát,
- d) a belső szervezeti tagozódást, a szervezeti egységek megnevezését és feladatkörét,
- e) a szervezeti egységek szakmai együttműködésének, az esetleges helyettesítéseknek a rendjét,
- f) az intézmény irányítási és működési rendjével kapcsolatos kérdéseket, ideértve a munkáltatói jogok gyakorlásának rendjét,
- g) amennyiben a szociális szolgáltató, intézmény költségvetési szerv, a költségvetési szervekre külön jogszabályban előírt tartalmi elemeket.

5/C. § Nem állami fenntartású szociális intézmény esetén a fenntartónak folyamatosan rendelkeznie kell a nappali ellátás és a bentlakásos intézményi ellátás körében okozott kár megtérítésére vonatkozó hatályos felelősségbiztosítási szerződéssel.

Általános személyi feltételek

6. § (1) Az ellátásban részesülő személyekkel közvetlenül foglalkozó, személyes gondoskodást végző személyek

- a) legalább ötven százalékának szakképzettnek kell lennie alapszolgáltatás esetén - a nappali ellátás kivétel,
- b) legalább nyolcvan százalékának szakképzettnek kell lennie nappali ellátás és bentlakásos intézményi ellátás esetén.

(2) A személyes gondoskodás egyes formáinak szakmai létszámnormáit a *2. számú melléklet* tartalmazza.

(3) A (2) bekezdés szerinti szakmai létszámnorma - a szolgáltatások biztosítása érdekében - a szociális intézményben kötelezően alkalmazandó létszámot jelenti.

(4) A gazdasági, pénzügyi feladatok ellátására a 2. számú mellékletben megállapított létszám ajánló jellegű.

(5) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményben foglalkoztatottak képesítési előírásait a 3. számú melléklet tartalmazza. A munkakör betöltéséhez szükséges képesítési előírások alól - ide nem értve a vezető beosztású, megbízású vagy munkakörű személyeket - a munkáltatói jogkör gyakorlója határozott időre, de legfeljebb öt évre felmentést adhat, ha

a) a munkakört betölteni kívánó személy a képesítés megszerzése érdekében már oktatásban vesz részt, vagy

b) az adott munkakör betöltésére nem áll rendelkezésre a képesítési előírásoknak megfelelő személy, és a munkakört betölteni kívánó személy vállalja a szükséges képesítés megszerzését.

(6) Szociális szakvizsga letételére köteles - az államháztartás működési rendjéről szóló kormányrendelet szerinti gazdasági vezető kivételével -

a) az állami fenntartású szociális intézmény, integrált intézmény magasabb vezetője,

b) az állami fenntartású, több alapszolgáltatást nyújtó szociális szolgáltató magasabb vezetője,

c) az állami fenntartású, legalább öt családgondozót foglalkoztató, kizárólag családsegítést nyújtó szociális szolgáltató magasabb vezetője, illetve

d) az a)-c) pontok szerinti egyházi, nem állami fenntartású személyes gondoskodást nyújtó intézmény vezetésével a fenntartó által megbízott személy (intézményvezető), ha felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

(7) A (6) bekezdés szerinti vezetői megbízással, illetve kinevezéssel rendelkező személy a megbízást, kinevezést követő két éven belül köteles - a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet 5. § (1)-(2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel - a szociális szakvizsgát letenni. Ha a vezető a szociális szakvizsgát határidőben nem teszi le, a (6) bekezdés szerinti vezetői beosztásban a szociális szakvizsga megszerzéséig nem foglalkoztatható.

(8) Mentessül a szakvizsga letételének kötelezettsége alól az, aki a szociális szakképesítéshez kapcsolódó szakterületen tudományos fokozatot vagy doktori cselekmény alapján doktori címet szerzett, továbbá az, akinek 2001. január 1-jét követően öt vagy öt évnél kevesebb időtartam van hátra a reá irányadó nyugdíjkorhatár betöltéséig.

(9) A személyes gondoskodást nyújtó intézményben foglalkoztatott személy feladatait az intézmény szervezeti és működési szabályzatában és a munkaköri leírásban foglaltak szerint végzi.

(10) A személyes gondoskodást nyújtó intézményben foglalkoztatott személy, valamint közeli hozzátartozója [a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 685. § b) pontja] az ellátásban részesülő személlyel tartási, életjáradéki és öröklési szerződést az ellátás időtartama alatt - illetve annak megszűnésétől számított egy évig - nem köthet.

(11) A személyes gondoskodás körébe tartozó feladatokat ellátó személyek részére munkaruhát kell biztosítani. A munkaruha-juttatás feltételeit a munkáltató állapítja meg. Az alap- és a szakellátást biztosító intézményekben az

ellátást igénybe vevőkkel közvetlenül foglalkozó személyek részére szükség esetén védőruhát is kell biztosítani. Az ellátást igénybe vevőkkel közvetlenül foglalkozó személyek alatt a 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet 2. számú mellékletének I. „Ágazatspecifikus munkakörök a szociális területen” cím alatt megjelölt munkakörökben foglalkoztatottakat kell érteni.

(12) Azt a személyt, aki a munkakör betöltéséhez szükséges képesítési előírások alól felmentést kapott, a felmentés ideje alatt a 2. számú mellékletben meghatározott létszámnormák teljesítése szempontjából szakképzettnak kell tekinteni.

(13) Ha szociális szolgáltatás, illetve ellátás a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szerinti gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátással egy intézmény, szolgáltató keretében kerül megszervezésre, az intézményvezetői munkakört az intézmény, szolgáltató által nyújtott bármelyik ellátási, szolgáltatási forma vezetőjére meghatározott, felsőfokú végzettség körébe tartozó képesítési előírásoknak megfelelő személy betöltheti.

(14) A módszertani feladatokat felsőfokú végzettséggel rendelkező személy láthatja el.

6/A. § (1) Amennyiben a nappali intézményben ellátott a külön jogszabály szerinti szociális foglalkoztatásban vesz részt, az ellátottat a nappali intézményre vonatkozó szakmai létszámnormák tekintetében - az intézményvezetőre vonatkozó létszámnorma kivételével - nem kell figyelembe venni.

(2) A külön jogszabály szerinti külső férőhelyet a szakmai létszámnormák számításánál nem kell figyelembe venni.

(3) Az Szt. 57. §-ának (3) bekezdése, illetve 85/A. §-ának (1) bekezdése szerinti ellátotti létszámot külön kell vizsgálni a székhelyre és az egyes telephelyekre.

Általános szakmai feltételek

7. § (1) Gondozási tervet kell készíteni

a) a szakosított intézményi ellátásban részesülő személyre vonatkozóan,

b) az átmeneti elhelyezést biztosító intézményi ellátásban részesülő személyre vonatkozóan abban az esetben, ha az ellátást legalább hat hónap időtartamra veszi igénybe,

c) az alapszolgáltatásban részesülő személyre vonatkozóan akkor, ha azt e rendelet kötelezővé teszi.

(2) A gondozási terv egyénre szabottan határozza meg az ellátásban részesülő állapotának megfelelő gondozási, ápolási, fejlesztési feladatokat és azok megvalósításának módszereit. A gondozási tervet az ellátás igénybevételét követően egy hónapon belül kell elkészíteni.

(3) A gondozási terv típusai

a) az egyéni gondozási terv,

b) az egyéni rehabilitációs program,

c) az egyéni fejlesztési terv.

(4) Az egyéni gondozási terv - a fogyatékos személyek otthona kivételével - az ápolást, gondozást nyújtó intézményben elhelyezett, a nappali intézményi ellátásban részesülő, valamint az (1) bekezdés *c)* pontjában meghatározott alapszolgáltatásban részesülő személy ellátásához kapcsolódó, az e rendeletben meghatározott feladatokat rögzíti.

(5) Az egyéni rehabilitációs program - a fogyatékos személyek rehabilitációs intézménye kivételével - a rehabilitációs intézményben elhelyezett személy számára nyújtott életvezetési, pszichés, mentális, szociális, a foglalkoztatáshoz való segítségnyújtást tartalmazó dokumentáció.

(6) Az egyéni fejlesztési terv a fogyatékos személyek rehabilitációs intézményében, valamint a fogyatékos személyek otthonában, illetve a lakóotthonban elhelyezett személy részére az egyénre szabott bánásmód leírását, az önállósági képesség fejlesztését tartalmazó dokumentáció. Az egyéni fejlesztési terv az ellátott személyről készített (gyógy)pedagógiai, egészségi és mentális állapotra vonatkozó jellemzés alapján készül.

(7) Ha a rehabilitációs intézményben, a pszichiátriai betegek otthonában, valamint a fogyatékos személyek otthonában ellátott személynek az Szt. 112. § (3) bekezdésében meghatározott szakértői bizottság más szociális intézménybe történő áthelyezését javasolja, az ellátott részére ezen intézménytípusra előírt gondozási tervtípust kell elkészíteni.

8. § (1) A gondozási terv elkészítéséről és az abban meghatározott feladatok teljesítéséről tartós bentlakásos, illetve átmeneti intézményi ellátásban részesülő személy esetén az intézmény vezetője gondoskodik.

(2) A gondozási tervet, annak módosítását az ellátást igénybe vevő személlyel, illetve törvényes képviselőjével közösen kell elkészíteni. A gondozási terv eredményességének feltétele az ellátást igénybe vevő aktív közreműködése.

(3) A gondozási terv kidolgozását munkacsoport végzi, amelyben az ellátásban részesülő személlyel közvetlenül foglalkozó szakember, valamint az intézményvezető által kijelölt szakemberek vesznek részt (pl. orvos, gyógypedagógus, foglalkoztatás vezető, mentálhigiénés szakember).

(4) A gondozási terv orvosszakmai kérdéseiről az intézmény orvosa pontos és részletes tájékoztatást nyújt az ellátást igénybe vevő részére.

8/A. § Az alapszolgáltatásban részesülő személy esetében a gondozási terv elkészítéséről a gondozást végző személy, az abban meghatározott feladatok teljesítésének biztosításáról a szolgáltatás szakmai vezetője gondoskodik. A gondozási terv elkészítésére a 8. § (2) bekezdésében foglaltakat alkalmazni kell.

Az egyéni gondozási terv

9. § (1) Az egyéni gondozási terv tartalmazza

- a) az ellátott személy fizikai, mentális állapotának helyzetét,
- b) az állapotjavulás, illetve megőrzés érdekében szükséges, illetve javasolt feladatokat, azok időbeli ütemezését,
- c) az ellátott részére történő segítségnyújtás egyéb elemeit.

(2) Az ellátásban részesülő személlyel közvetlenül foglalkozó szakember folyamatosan figyelemmel kíséri és elősegíti az egyéni gondozási tervben meghatározottak érvényesülését. Az egyéni gondozási tervet kidolgozó munkacsoport, illetve az alapszolgáltatások esetében a gondozási tervet készítő személy évente - jelentős állapotváltozás esetén annak bekövetkeztekor - átfogóan értékeli az elért eredményeket, és ennek figyelembevételével módosítja az egyéni gondozási tervet.

10. § (1) Ha az ellátásban részesülő személy állapota miatt ápolásra is szorul, az egyéni gondozási terv részeként ápolási tervet kell készíteni. Az ápolási terv az ápoló-gondozó otthonban elhelyezett személy részére nyújtott, e rendeletben meghatározott ápolási feladatok dokumentációja, amely az ápolásra szoruló személy állapotának javítására vonatkozó feladatokat, illetve az alkalmazható technikákat tartalmazza.

(2) Az ápolási terv tartalmazza

- a) az ellátást igénybe vevő egészségi állapotának leírását,
- b) az ápolási tevékenység részletes tartalmát,
- c) az ellátást igénybe vevő önálló képességének visszanyeréséhez szükséges segítő tevékenységet,
- d) az ápolás várható időtartamát,
- e) szükség szerint más formában biztosítandó ellátás kezdeményezését (ápolóotthoni elhelyezését, fekvőbeteg-gyógyintézeti elhelyezést stb.).

(3) Az ápolási feladatok szakszerű ellátását az intézmény orvosa folyamatosan figyelemmel kíséri.

Az egyéni rehabilitációs program

11. § (1) Az egyéni rehabilitációs program tartalmazza

- a) a segítségnyújtás formáit, a rehabilitáció egyes elemeinek meghatározását a segítő folyamatban,
- b) a rehabilitációval elérendő rövid és hosszú távú célok meghatározását, a várható eredmények elérésének módját, időtartamát, ütemezését,
- c) a hiányzó, vagy korlátozottan meglévő személyes funkciók helyreállítása, pótlása érdekében teendő intézkedéseket,
- d) a konfliktushelyzetek kezelésének, megoldásának módjait,
- e) szükség esetén az intézményen kívüli élet, vagy a védett környezetben történő életkörülmények kialakításának módjait,
- f) az ellátást igénybe vevőnek a társadalomba, a korábbi közösségébe történő visszailleszkedése érdekében szükséges, koordinált intézkedéseket.

(2) A rehabilitációs program eredményeit a programot kidolgozó munkacsoport félévente értékeli, szükség esetén módosítja a programot, meghatározza a további feladatokat.

Az egyéni fejlesztési terv

12. § (1) Az egyéni fejlesztési terv tartalmazza

- a) az ellátást igénybe vevő állapotának leírását és az abban bekövetkezett változást, az egyéni fejlődést,
- b) az egyénileg szükséges külön szolgáltatásokat, pedagógiai, mentális, egyéb segítségnyújtási feladatokat, azok időbeli ütemezését, a foglalkoztatásban való részvételt,

- c) szükség szerint az új szolgáltatás vagy az új ellátási forma igénybevételére való felkészítést,
d) a hiányzó, vagy korlátozottan meglévő személyes funkciók helyreállítása, pótlása érdekében teendő intézkedéseket,
e) a konfliktushelyzetek kezelésének, megoldásának módjait.
- (2) Az egyéni fejlesztési tervet kidolgozó munkacsoport félévente értékeli az elért eredményeket, és szükség esetén módosítja az egyéni fejlesztési tervet.

Az intézmény szakmai munkájának értékelése

13. § Az állami fenntartó az Szt. 92/B. §-ában meghatározott feladataira figyelemmel, legalább évente egyszer ellenőrzi és ennek alapján átfogóan értékeli a személyes gondoskodást nyújtó intézmény működését. Az értékelés magában foglalja különösen

- a) az intézménybe történő felvétel gyakorlatát, a megkötött megállapodások tartalmi vizsgálatát, szakmai szempontú elemzését,
b) az intézmény feladatainak ellátására vonatkozó szakmai program megvalósulását,
c) az intézmény működésének általános feltételeit, a tárgyi, a személyi, a működési, illetve a szakmai feltételeket,
d) a gondozási tervek hatékonyságát, eredményességét, összhangban az intézményben folyó ápolási-gondozási munkával,
e) az intézmény szerepét a helyi szociális ellátórendszerben, valamint az ellátotti szükségletek alakulásának ismert tendenciáit.

14-18/A. §

II. Fejezet

ALAPSZOLGÁLTATÁSOK

1. Cím

KÖZÖS SZABÁLYOK

19. § (1) Az alapszolgáltatás keretében nyújtott személyes gondoskodást az ellátást igénybe vevő lakóhelyén lévő, illetve lakóhelyéhez legközelebb eső intézménynek, szolgáltatónak kell biztosítania.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltaktól az ellátást igénybe vevő kérésére el lehet térni, ha a személyes gondoskodást nyújtó az azonos ellátási formán belül választási lehetőséget biztosít, valamint akkor, ha az intézmény szabad férőhellyel, illetve kapacitással nem rendelkezik.

(3) Az alapszolgáltatásban részt vevő, gondozási feladatokat ellátó személy részére az intézmény vezetője munkáltatói igazolványt állít ki, annak érdekében, hogy a gondozási, ápolási feladatok elvégzése során a feladat ellátására vonatkozó felhatalmazását igazolni tudja.

(4) A társulás keretében vagy ellátási szerződés útján megszervezett alapszolgáltatások esetében tájékoztatni kell a lakosságot a szolgáltatásnak az adott településen való elérhetőségéről, a szolgáltatás helyéről, idejéről, gyakoriságáról.

(5) Az alapszolgáltatások nyújtását a fenntartó nem szüneteltetheti, a folyamatos működésről távollét esetén a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott módon, a szolgáltatást végző személynek a 3. számú mellékletnek megfelelő képesítéssel rendelkező személlyel történő helyettesítése, illetve másik szociális szolgáltatóval, intézménnyel, illetve annak fenntartójával kötött megállapodás révén gondoskodik.

(6) A normatív hozzájárulás igénybevételének ellenőrzése érdekében a normatív hozzájárulást igénylő fenntartó, valamint a szociális szolgáltató, illetve intézmény a működést engedélyező szerv és a normatív állami hozzájárulást folyósító szerv rendelkezésére bocsátja az ellenőrzéshez szükséges adatokat és iratokat, egyben gondoskodik a normatív hozzájárulásból részesülő szolgáltatók, intézmények részéről szükséges adatok, iratok beszerzéséről.

19/A. § (1) Ha több alapszolgáltatás kerül egy szociális szolgáltató, illetve intézmény keretében megszervezésre, a szolgáltató, illetve intézmény vezetői feladatait - a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel - bármelyik működtetett szolgáltatás vezetőjére meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy betöltheti.

(2) Ha az alapszolgáltatás bentlakásos intézmény keretében kerül megszervezésre, az intézmény vezetését a bentlakásos intézmény vezetőjére meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy láthatja el.

(3) Ha a házi segítségnyújtás, a családsegítés, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a közösségi ellátások, a támogató szolgáltatás, az utcai szociális munka, illetve a nappali ellátás más alapszolgáltatásokkal együtt vagy bentlakásos intézmény keretében kerül megszervezésre, biztosítani kell e szolgáltatások önálló szakmai egységként történő működtetését.

(4) A szakmai egység önálló szakmai irányítás alatt álló szervezeti egység.

(5) A szakmai egységeket az egyes szolgáltatások vezetőjére (koordinátorára) meghatározott képzési előírásoknak megfelelő személy vezetheti, azzal, hogy egy személy - amennyiben több, különböző szolgáltatás vezetéséhez előírt feltételnek is megfelel - elláthatja több szakmai egység vezetését a (7) bekezdésben foglaltak kivételével.

(6) Ha a szociális szolgáltató, illetve intézmény vezetője valamennyi működtetett szolgáltatás vezetőjére meghatározott képzési előírásnak megfelel, és az intézmény, illetve a szolgáltatónál foglalkoztatottak száma - a fenntartó mérlegelése szerint - mást nem tesz indokolttá, a szolgáltató, illetve az intézmény vezetője látja el a szakmai egységek vezetését is a (7) bekezdésben foglaltak kivételével.

(7) Ha a házi segítségnyújtást, illetőleg a családsegítést nyújtó szakmai egység keretében legalább 10 főt foglalkoztatnak, a szakmai egység vezetője nem lehet más szakmai egység, illetve a szolgáltató, intézmény vezetője.

(8) Az (5)-(7) bekezdés szerinti esetekben a szakmai létszámnormák számításánál az egyes alapszolgáltatások vezetőjére, illetve koordinátorára előírt létszámot a szakmai egység, illetve a szolgáltató, intézmény vezetőjével betöltöttnek kell tekinteni.

19/B. § Étkeztetés, házi segítségnyújtás, valamint időskorúak nappali ellátása esetén a személyes gondoskodást nyújtó intézmény vezeti a 4. számú melléklet szerinti igénybevételi naplót.

2. Cím

ÉTKEZTETÉS

20. § (1) Az étkeztetés formái különösen a szociális konyha, a népkonyha és egyéb főzőhely keretében nyújtott ellátás.

(2) Az étkeztetést nyújtó szociális szolgáltató, intézmény

a) az önkormányzat rendeletében meghatározottak szerint részt vesz a szociális rászorultság megállapításában,

b) - külön jogszabály szerint - előkészíti a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges dokumentációt,

c)

21. § (1) Az étkeztetés a lakosság szükségleteinek megfelelően megszervezhető az étel

a) kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással,

b) elvitelének lehetővé tételével,

c) lakásra szállításával.

(2) Az étkeztetés keretében főétkezésként legalább napi egyszeri meleg ételt kell biztosítani. Ha az étkezésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a házi orvos javaslatára - a népkonyha kivételével - az ellátást igénybe vevő részére diétás étkeztetést kell biztosítani.

(3) Az étkeztetés keretében biztosított élelmiszer nyersanyagok energia- és tápanyagtartalmának alsó értékeit a vendéglátó termékek előállításának feltételeiről szóló 67/2007. (VII. 10.) GKM-EüM-FVM-SZMM együttes rendelet (a továbbiakban: Vr.) melléklete tartalmazza.

(4) Az étel helyben fogyasztása esetén biztosítani kell a szolgáltatást igénybe vevők számának megfelelően

a) kézmosási lehetőséget, nemenként elkülönített illemhelyet,

b) evőeszközöket és étkezésletet.

(5) Igény esetén a munkaszüneti és pihenőnapon történő étkeztetés feltételeit is biztosítani kell, ha ez helyben megoldható.

22. § (1) A szociális konyha olyan alapszolgáltatási forma, ahol az étkeztetés keretében biztosított étel előállítása (melegítése) és kiszolgálása történik.

(2) A szociális konyha a napi egyszeri főétkezésen kívül további étkezésre is lehetőséget nyújt a 21. § (1) bekezdésben szabályozott formák szerint.

(3) Szociális konyha keretében nyújtott ellátásnak minősül

a) az e célra létrehozott önálló konyhán, főzőhelyen (kifőzdében),

b) iskolai, óvodai, munkahelyi és szociális intézményi étkezőhelyen,

c) étkezésre jogosító utalvány ellenében, vendéglátó-ipari egységben vagy egyéb intézményben nyújtott szolgáltatás.

23. § (1) A népkonyha alkalmi jelleggel és helyben fogyasztással legalább napi egyszeri egy tál meleg ételt biztosít azoknak a szociálisan rászorult személyeknek, akik más étkeztetési formát nem vesznek igénybe.

(2) Népkonyhát elsősorban olyan településen (településrészen) indokolt létrehozni, ahol a rászorultok életformája miatt elsősorban alkalmi étkeztetés iránt van igény.

(3) A népkonyhán kiszolgált egy adag ételnek - a Vr. mellékletének „A” táblázatában meghatározott értékek alapulvételével - a 19-60 éves korra meghatározott napi energia- és tápanyagszükségletnek legalább negyven százalékát kell biztosítania.

24. § (1) Ha az étkeztetés szociális konyhának minősülő formában nem oldható meg, a rászorultak ellátásáról egyéb főzőhely keretében kell gondoskodni.

(2) Egyéb főzőhely keretében nyújtott ellátásnak minősül, ha az étel előállításának helyén az étel helyben fogyasztására nincs lehetőség.

3. Cím

HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

25. § (1) A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását - szükségleteinek megfelelően - lakásán, lakókörnyezetében biztosítja.

(2) A házigondozó feladatai ellátása során segítséget nyújt ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete

a) saját környezetében,

b) életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően,

c) meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével

biztosított legyen.

(3) A házi segítségnyújtás keretébe tartozó gondozási tevékenység különösen

a) az ellátást igénybe vevővel segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása,

b) az orvos előírása szerinti alapvető gondozási, ápolási feladatok ellátása,

c) közreműködés a személyi és lakókörnyezeti higiéné megtartásában,

d) közreműködés az ellátást igénybe vevő háztartásának vitelében,

e) segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőnek a környezetével való kapcsolattartásában,

f) segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőt érintő veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében, a kialakult veszélyhelyzet elhárításában,

g) részvétel az egyéni és csoportos szabadidős, foglalkoztató és rehabilitációs programok szervezésében,

h) az ellátást igénybe vevő segítése a számukra szükséges szociális ellátásokhoz való hozzájutásban,

i) az előgondozást végző személlyel való együttműködés,

j) szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítése.

(4) A házigondozó a házi segítségnyújtás során együttműködik az egészségügyi és szociális alap- és szakellátást nyújtó intézményekkel.

25/A. §

26. § A vezető gondozó munkakörébe tartozó feladatok különösen

a) a lakosság körében felmerülő alapszolgáltatási igények folyamatos figyelemmel kísérése,

b) az intézmény által biztosított szolgáltatások, gondozási feladatok ellátásának koordinációja, a szakmai munka összehangolása, szervezési, vezetési feladatok ellátása,

c) a szociális munka gyakorlati hatékonyságának és hatásosságának elősegítése,

d) a szolgáltatásokra és a gondozási munkára vonatkozó jogszabályok, szakmai szabályok érvényre juttatása,

e) kapcsolattartás más szociális, illetve egészségügyi intézményekkel,

f) az adott szociális intézmény és szociálpolitikai eszközrendszer fejlesztésének elősegítése,

g) más típusú ellátás szükségessége esetén, annak kezdeményezése.

27. § (1) A házi segítségnyújtásban részesülő személyre vonatkozóan egyéni gondozási tervet kell készíteni. Amennyiben a házi orvos véleménye alapján ápolási feladatok ellátása is szükséges, a gondozási terv ápolási tervvel egészül ki.

(2) A házi segítségnyújtás módját, formáját és gyakoriságát a vezető gondozó vagy a gondozás irányítója a gondozási tervben foglaltak figyelembevételével határozza meg. Rendszeres házi segítségnyújtás csak fertőzésmentes lakókörnyezetben rendelhető el. Ha fertőző beteg gondozása szükséges, ki kell jelölni egy gondozót,

aki a fertőző állapot időtartama alatt kizárólag a fertőző beteget gondozza, ilyen esetben a fertőzés elkerülése érdekében szükséges tárgyi feltételeket és felkészítést biztosítani kell.

(3) A házi segítségnyújtásban - az egyszemélyes szolgálat kivételével - tiszteletdíjban részesíthető társadalmi gondozók is alkalmazhatók, számuk azonban nem haladhatja meg a szakképzett gondozók számát. A társadalmi gondozó a 25. § (3) bekezdésének *c)-d) és j)* pontja szerinti házi segítségnyújtási feladatot végezheti.

(4) A házigondozó napi gondozási tevékenységéről külön jogszabályban meghatározottak szerint gondozási naplót vezet.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

28. § (1) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megszervezéséhez biztosítani kell

a) a segélyhívásokat fogadó diszpécserközpontot,

b) a segítségnyújtást végző gondozókat foglalkoztató olyan szakmai központot vagy központokat, amelyek a teljes ellátási terület vonatkozásában biztosítják a gondozónak a (4) bekezdés szerinti időtartamon belüli helyszínre érkezését.

(2) Egy szakmai központ keretében legalább 40, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékos személy, illetve pszichiátriai beteg otthonában kell segélyhívó készüléket elhelyezni. A diszpécserközpontot úgy kell kialakítani, hogy annak folyamatos működése és elérhetősége biztosított legyen. Egy diszpécserközpont több szakmai központ ellátási területéről fogadhat segélyhívásokat.

(3) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás működtetéséhez biztosítani kell

a) a műszaki rendszer körében az ellátottnál elhelyezett segélyhívó készüléket, jelzést továbbító berendezést, a jelzés fogadására alkalmas vevőberendezést, továbbá ügyeleti személyi számítógépet ügyeleti szoftverrel,

b) a gondozó saját felszerelése körében mobiltelefont, készenléti táskát, továbbá a gyors helyszínre érkezéshez szükséges feltételeket.

(4) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás folyamatos készenléti rendszerben működik. A diszpécserközpont segélyhívás esetén - a segítséget kérő nevének, címének és az egyéb rendelkezésre álló információknak a közlésével - értesíti a készenlétben levő gondozót. A gondozónak 30 percen belül kell az ellátott lakásán megjelennie.

(5) Ha a jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülő ellátott házi segítségnyújtást igényel, és a külön jogszabályban meghatározott gondozási szükséglete fennáll, a részére jelzőrendszeres házi segítségnyújtást biztosító köteles a házi segítségnyújtást is nyújtani, illetve az Szt. 65. § (1) bekezdés *b)* pontja szerinti esetben megszervezni.

(6) A (3) bekezdés *a)* pontja szerinti műszaki rendszernek alkalmasnak kell lennie az események dokumentálására, az önellenőrzésre, a szociális gondozó helyszínre érkezésének nyugtázására, valamint a kétirányú kommunikációra. Az ellátottnál elhelyezett segélyhívó készüléknek testen viselhetőnek, ütés- és cseppállóknak kell lennie.

29. § (1) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szakmai programjának az 5/A. § (1) bekezdésben meghatározottakon túl tartalmaznia kell

a) a használt műszaki rendszer leírását,

b) a segítségnyújtás - a segélyhívástól a krízishelyzet megoldásáig tartó - folyamatának a leírását.

(2) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás esetén nem kell gondozási naplót vezetni és egyéni gondozási tervet készíteni.

(3)

4. Cím

CSALÁDSEGÍTÉS

30. § (1) A családsegítés az Szt. 64. §-ának (2) bekezdésében meghatározott jelzőrendszer működtetése körében

a) a jelzésre köteles szervezeteket felhívja a veszélyeztetettség jelzésére, krízishelyzet észlelése esetén az arról való tájékoztatásra,

b) tájékoztatja a jelzőrendszerben részt vevő további szervezeteket és az ellátási területén élő személyeket a veszélyeztetettség jelzésének lehetőségéről,

c) fogadja a beérkezett jelzéseket, és felkeresi az érintett személyt, illetve családot a családsegítés szolgáltatásairól való tájékoztatás érdekében,

d) a veszélyeztetettség, illetve a krízishelyzet megszüntetése érdekében megteszi a szükséges intézkedéseket,

e) az intézkedések tényéről tájékoztatja a jelzést tevőt,

f) folyamatosan figyelemmel kíséri az érintett személyt, illetve családot veszélyeztető körülményeket és a veszélyeztetett személy, illetve család szociális ellátások és szociális szolgáltatások iránti szükségleteit.

(2) A családsegítés az Szt. 64. §-ának (4) bekezdésében meghatározott feladatai körében

a) szociális és egyéb információs adatokat gyűjt az ellátást igénybe vevő megfelelő tájékoztatása érdekében,

b) pszichológiai, jogi és egyéb tanácsadást szervez,

c) szervezi az aktív korú nem foglalkoztatott személyek együttműködési programját,

d) közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programokat szervez (üdültetés, táboroztatás, gyermekfelügyelet stb.) a működési területén élő lakosság számára,

e) segítséget nyújt az egyének, a családok kapcsolatkézségének javításához,

f) segíti speciális támogató, önszolgáltató csoportok szervezését, működtetését.

(3) A családsegítés az alapfeladatain túl speciális szolgáltatásokat is nyújthat.

(4)

31. § (1) A családsegítés során együtt kell működni az Szt. 64. § (4) bekezdésének e) pontja szerinti célcsoportok részére egyéb szolgáltatásokat biztosító - különösen szociális, egészségügyi, oktatási, foglalkoztatási - szolgáltatókkal, intézményekkel.

(2) A családsegítés társulás keretében történő ellátása esetén az egy főállású családsegítőre jutó települések száma a létszámelőírás együttes figyelembevételével mellett sem lehet több ötnél.

(3) A családsegítés szolgáltatásait a 7. számú melléklet szerinti esetnaplóban és forgalmi naplóban kell dokumentálni. E dokumentációt a családsegítő szolgálat vezetője legalább negyedévenként ellenőrzi.

32. § (1) A családsegítés a személyes gondoskodást végző és a szolgáltatást igénybe vevő személy együttes munkafolyamata, melynek tartalma és menete írásbeli együttműködési megállapodásban kerül rögzítésre, feltéve, hogy a 30. § (2) bekezdésének c), illetve e)-f) pontja szerinti szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel nem zárható le. A megállapodás tartalmazza a szolgáltatást igénybe vevő személy problémáit, az elérendő cél érdekében megvalósítandó feladatokat, az együttműködés módját, a folyamatba bevonandó szolgáltatókat, intézményeket, a találkozások rendszerességét, a segítő folyamat várható eredményét és a lezárás időpontját.

(2) A családsegítés a szolgáltatást igénybe vevő személy otthonában, családi környezetében tett látogatások, illetve a családsegítő szolgálatnál folytatott segítő beszélgetés és segítő munkaformák útján valósul meg. Segítő munkaformák különösen a szociális esetmunka, a szociális csoportmunka és a közösségi szociális munka. A szociális esetmunkát végző személyt esetfelelősnek kell kijelölni.

(3) Az esetfelelős kíséri figyelemmel, hogy a szolgáltatást igénybe vevő személy problémája kezeléséhez igénybe vette-e az elérhető szolgáltatásokat, valamint - a szolgáltatást igénybe vevő beleegyezésével - együttműködik a más szociális és egyéb szolgáltatást nyújtó szolgáltatókkal és intézményekkel. A család tagjaira is kiterjedő segítő szolgáltatásban folyamatosan figyelemmel kell kísérni, hogy a kiskorú érdekei, speciális szükségletei, helyzete szükségessé teszik-e gyermekjóléti szolgáltatás biztosítását. Ha gyermekjóléti szolgáltatás biztosítása szükséges, az esetfelelős megkeresi a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatót, intézményt.

33. § (1) A családsegítéshez legalább egy olyan helyiséget ki kell alakítani, ahol a szolgáltatás igénybevételének ideje alatt csak a családgondozó, illetve a tanácsadó, valamint a segítséget igénylő személy, család vagy csoport tartózkodik, és folyamatosan biztosítottak a bizalmas beszélgetés körülményei.

(2) A szolgáltatást igénybe vevők számára várakozóhelyiséget kell kialakítani.

(3) Ha a családsegítés keretében több családgondozót, illetve tanácsadót foglalkoztatnak, és nem áll valamennyi személyes gondoskodást végző személy rendelkezésére az (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelő helyiség, az adminisztrációs és ügyintézési tevékenységéhez külön dolgozószobát kell kialakítani.

34. § A személyes gondoskodást végző személyek részére biztosítani kell a rendszeres esetmegbeszélést, továbbá munkájuk rendszeres szakmai felügyeletét.

35-36. §

5. Cím

37. §

38. §

Falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatás

39. § (1) A szolgáltatás során az önkormányzat rendeletében a falugondnoki szolgáltatás számára meghatározott közvetlen, személyes szolgáltatások közül alapfeladatnak minősül

- a)* a közreműködés
- aa)* az étkeztetésben,
- ab)* a házi segítségnyújtásban,
- ac)* a közösségi és szociális információk szolgáltatásában;
- b)* az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás biztosítása, így
- ba)* a háziorvosi rendelésre szállítás,
- bb)* az egyéb egészségügyi intézménybe szállítás,
- bc)* a gyógyszerkiváltás és a gyógyászati segédeszközökhöz való hozzájutás biztosítása;
- c)* az óvodáskorú, iskoláskorú gyermekek szállítása,

így

- ca)* az óvodába, iskolába szállítás,
- cb)* az egyéb gyermekszállítás.

(2) A szolgáltatás során az önkormányzat rendeletében a falugondnoki szolgáltatás számára meghatározott közvetlen, személyes szolgáltatások közül kiegészítő feladatnak minősülnek a lakossági szolgáltatások, így

- a)* a közösségi, művelődési, sport- és szabadidős tevékenységek szervezése, segítése,
- b)* az egyéni hivatalos ügyek intézésének segítése, lakossági igények továbbítása,
- c)* az egyéb lakossági szolgáltatások, illetve az (1) bekezdés *a)* pontjában meghatározottakon kívüli egyéb alapszolgáltatások biztosításában való közreműködés.

(3) A szolgáltatás során az önkormányzat rendeletében a falugondnoki szolgáltatás számára meghatározott, az önkormányzati feladatok megoldását segítő, közvetett szolgáltatásnak minősül

- a)* az ételszállítás önkormányzati intézménybe,
- b)* az önkormányzati információk közvetítése a lakosság részére,
- c)* a falugondnoki szolgálat működtetésével kapcsolatos teendők ellátása.

(4)

(5) A falugondnoki szolgáltatás szakmai programjának tartalmaznia kell

- a)* a szolgáltatás célját, feladatát,
- b)* az ellátottak körét,
- c)* a feladatellátás szakmai tartalmát, módját, a biztosított szolgáltatások formáit, körét, rendszerességét,
- d)* a szolgáltatás igénybevételének módját,
- e)* a szolgáltató és az igénybe vevő közötti kapcsolattartás módját,
- f)* az ellátottak és a szociális szolgáltatást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályokat,
- g)* a szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módját.

(6) A szakmai programhoz mellékelteként csatolni szükséges a falugondnoki szolgáltatás bevételeinek, kiadásainak - már működő szolgálat esetén a tárgyévi - tervezett alakulását.

(7) A szakmai programot az (5) bekezdés szerinti elemeinek változása esetén módosítani kell.

(8) Ha a falugondnoki szolgálat feladatait más intézmény keretében látja el, az intézményben biztosítani kell a falugondnoki szolgálat önálló szakmai egységként történő működtetését. Ebben az esetben az intézmény alapító okirata tartalmazza a falugondnoki szolgálat feladatainak ellátását is.

(9) E rendeletnek a falugondnoki szolgáltatásra vonatkozó szabályait a tanyagondnoki szolgáltatás esetén is alkalmazni kell.

6. Cím

TÁMOGATÓ SZOLGÁLTATÁS

39/A. § (1) A támogató szolgálat feladata - az Szt. 65/C. §-ának (3) bekezdésében meghatározottak érdekében - különösen

- a)* személyi segítő szolgálat működtetése, amely - a fogyatékos személy aktív közreműködésével - segítséget nyújt
- aa)* a fogyatékos ember személyi (higiénés, életviteli, életfenntartási) szükségleteinek kielégítéséhez,
- ab)* a társadalmi életben való teljes jogú részvételhez,
- ac)* az önálló munkavégzéshez, tanulmányok folytatásához, szociális és egészségügyi szolgáltatások igénybevételéhez, kulturális, művészeti, sport, szabadidős tevékenységek végzéséhez,

b) szállító szolgálat működtetése az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása érdekében,

c) a tanácsadás.

(2) A támogató szolgálatot úgy kell megszervezni, hogy annak tevékenysége az ellátási területen élő valamennyi fogyatékosági csoportba tartozó személyre kiterjedjen, és szolgáltatásai - a háziorvos javaslatának figyelembevételével - az egyéni szükségletekhez igazodjanak.

(3) A támogató szolgálat vezetője szükség szerint, de legalább két hetente esetmegbeszélést tart.

(4) A támogató szolgálat ellátásában részesülő személyre vonatkozóan egyéni gondozási tervet kell készíteni. Nem kell egyéni gondozási tervet készíteni abban az esetben, ha az ellátott kizárólag tanácsadást vagy szállítást vesz igénybe.

39/B. § (1) A támogató szolgálat szakmai programjának tartalmaznia kell

a) a szolgáltatás célját, feladatát,

b) az ellátottak körét,

c) a feladatellátás szakmai tartalmát, módját, a biztosított szolgáltatások formáit, körét, rendszerességét,

d) a szolgáltatás igénybevételének módját, feltételeit,

e) a szolgáltató és az igénybe vevő közötti kapcsolattartás módját,

f) az ellátottak és a szociális szolgáltatást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályokat,

g) integrált szervezeti formában működő intézmény esetén az integráció formáját, az ellátási típusok együttműködésének rendjét, a helyettesítések rendszerét és a szervezeti ábrát,

h) a szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módját.

(2) A szakmai programhoz mellékként csatolni szükséges a támogató szolgálat bevételeinek, kiadásainak - már működő szolgálat esetén a tárgyévi - tervezett alakulását.

(3) A szakmai programot az (1) bekezdés szerinti elemeinek változása esetén módosítani kell.

39/C. § (1) Ha a támogató szolgálat a székhelyén vagy más helyiségében ellátottakat fogad, a helyiségnek meg kell felelnie a 4. §-ban meghatározott feltételeknek.

(2) A támogató szolgálat gépjárművének alkalmasnak kell lennie elektromos kerekes székes személy szállítására, valamint rendelkeznie kell mobil rámpával vagy emelőszerkezettel, valamint 4+3 pontos biztonsági rögzítéssel.

39/D. § (1) Vezetői, személyi segítői vagy gépjárművezetői munkakörben alkalmazott személynek a foglalkoztatás kezdő időpontjától számított négy hónapon belül - az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló rendelet szerinti szervnél - be kell jelentkeznie támogató szolgálati képzésre, és azt a foglalkoztatás kezdő időpontjától számított két éven belül el kell végeznie.

(2) Szakirányú szakképzettséggel nem rendelkező, a 3. számú mellékletben meghatározott képzettségű személy 2003. április 1-jétől vezetői és a személyi segítői munkakörbe nem vehető fel.

39/E. §

7. Cím

KÖZÖSSÉGI ELLÁTÁSOK

39/F. § (1) A közösségi pszichiátriai ellátás olyan önkéntesen igénybe vehető, hosszú távú, közösségi alapú gondozás, amelynek során a gondozás és a pszicho-szociális rehabilitáció az ellátott otthonában, illetve lakókörnyezetében történik.

(2) A közösségi pszichiátriai ellátás a következő szolgáltatásokat biztosítja:

a) problémaelemzés, problémamegoldás: a személyes célok meghatározásának segítése, a változtatásra motiváló tényezők feltárása, problémamegoldó beszélgetések,

b) készségfejlesztés: életvitellel kapcsolatos tréningek szervezése vagy közvetítése, az önellátásra való képesség javítása és fenntartása, tájékoztatás a betegséggel kapcsolatos tudnivalókról, az ahhoz való alkalmazkodás és kezelés teendőiről,

c) pszicho-szociális rehabilitáció: a munkához való hozzájutás, a szabadidő szervezett eltöltésének segítése, szabadidős, önszolgáltató csoportok, támogató hálózatok szerveződésének segítése, tanácsadás, információnyújtás az egészségügyi, szociális, gyermekvédelmi ellátások és szolgáltatások, valamint a foglalkoztatási, oktatási, lakhatási lehetőségek igénybevételéről.

39/G. § (1) A közösségi pszichiátriai ellátást közösségi gondozó és közösségi koordinátor végzi. Egy közösségi gondozó vagy közösségi koordinátor legfeljebb 25 ellátottról gondoskodhat. A közösségi gondozó vagy közösségi koordinátor további 10 ellátottról gondoskodhat, amennyiben a gondozottak legalább felénél a rehabilitációs

folyamat intenzitása nem haladja meg a havi 4 találkozást. Amennyiben a 2. számú melléklet szerint nem kell önálló közösségi koordinátort alkalmazni, a koordinátor feladatait a szolgálat vezetője látja el.

(2) A közösségi gondozó munkájába bevonja

a) az ellátott lakókörnyezetében megtalálható önkéntes segítőket, így különösen a családtagokat, szomszédokat és egyéb, az ellátottal kapcsolatban álló önkéntes közreműködőket,

b) szükség esetén az egészségügyi és szociális alap- és szakellátást nyújtó intézményeket.

(3) A közösségi koordinátor

a) összehangolja a közösségi gondozók munkáját, rendszeres esetmegbeszéléseket szervez, biztosítja a szupervíziót,

b) szervezi a rehabilitációs célú foglalkoztatási lehetőségek igénybevételét, ehhez kapcsolódó ösztönző programokat dolgoz ki,

c) szervezi a közösségi gondozók rendszeres szakmai továbbképzését,

d) közösségi munkacsoportot működtet,

e) éves jelentést készít a fenntartónak, amelyben beszámol az ellátás tapasztalatairól, valamint javaslatot tesz a szükséges fejlesztésekre.

39/H. § (1) A közösségi munkacsoportot az ellátottak szükségleteinek megfelelően kell összeállítani, bevonva a gondozási, személyi segíti feladatok hatékony ellátásához szükséges személyeket (gondnok, háziorvos, védőnő, pszichiáter, pszichiátriai gondozó, pszichológus, illetve a szociális alap- és szakellátás, a családsegítő szolgálat, a gyermekjóléti szolgálat, a gyámhivatal, a munkaügyi központ, az önszolgáltató és civil szervezetek, a szabadidős szolgáltatást nyújtó intézmények képviselői).

(2) A közösségi munkacsoport tagjaival a közösségi koordinátor együttműködési megállapodást köt. A megállapodásban rögzítik a rendszeres megbeszélések gyakoriságát, egyéb körülményeit, valamint - arra az esetre, ha egyes ellátottak állapota ezt szükségessé teszi - az eseti megbeszélések összehívásának módját.

(3) A közösségi pszichiátriai ellátásban részesülő személyre vonatkozóan egyéni gondozási tervet kell készíteni. A gondozási terv elkészítésébe, módosításába be kell vonni a 39/G. § (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott személyeket, illetve a közösségi munkacsoport tagjait.

39/I. § Községi gondozó vagy közösségi koordinátor munkakörben alkalmazott személynek a foglalkoztatás kezdő időpontjától rendelkeznie kell a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet által kiadott közösségi pszichiátriai ellátással kapcsolatos képzés tanúsítványával. Felmentés adható, amennyiben a munkakört betöltendő személy a képzésben már hallgatói jogviszonnyal rendelkezik és azt két éven belül elvégzi. A közösségi pszichiátriai ellátással kapcsolatos képzésre történő jelentkezéseket a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézethez kell benyújtani.

8. Cím

39/J. § (1) A szenvedélybetegek közösségi ellátása olyan önkéntesen igénybe vehető, hosszú távú, közösségi alapú, az ellátott otthonában, illetve lakókörnyezetében történő gondozás, amelynek célja az életmódváltozás elindítása, segítése és folyamatos nyomon követése.

(2) A szenvedélybetegek közösségi ellátása a következő szolgáltatásokat biztosítja:

a) problémaelemzés, problémamegoldás: a személyes célok meghatározásának segítése, a változtatásra motiváló tényezők feltárása, a szerhasználat, illetve -függés járulékos ártalmainak, káros következményeinek csökkentése, azonnali tanácsadás és segítségnyújtás a szolgáltatást csak eseti jelleggel igénybe vevők részére,

b) készségfejlesztés: életvitellel kapcsolatos tréningek szervezése vagy közvetítése, az önellátásra való képesség javítása és fenntartása,

c) pszicho-szociális rehabilitáció: a munkához való hozzájutás, a szabadidő szervezett eltöltésének segítése, szabadidős, önszolgáltató csoportok, támogató hálózatok szerveződésének segítése, tanácsadás, információnyújtás az egészségügyi, szociális, gyermekvédelmi ellátások és szolgáltatások, valamint a foglalkoztatási, oktatási, lakhatási lehetőségek igénybevételéről.

(3)

(4) A szenvedélybetegek közösségi ellátására egyebekben e rendelet közösségi pszichiátriai ellátásra vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a közösségi gondozóknak, illetve koordinátoroknak nem kell speciális képzésen részt venni.

39/K. § A közösségi ellátások szakmai programjának - az 5/A. §-ban meghatározottakon túl - tartalmaznia kell az egészségügyi szolgáltatókkal, különösen a területileg illetékes pszichiátriai, illetve addiktológiai gondozóval való együttműködés módját.

39/L. § (1) A szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása a megkereső munkára, valamint az anonim és önkéntes igénybevételre épülő szolgáltatás, amelynek célja a szenvedélybetegség által okozott ártalmak csökkentése, az életet veszélyeztető helyzetek elhárítása, valamint az életmódváltozás elindítása, segítése.

(2) A szenvedélybetegek körében végzett megkereső munka célja az ellátatlan, de az intézményes gondozással szemben bizalmatlan vagy onnan kiszoruló, az utcán, közösségi színtereken tartózkodó egyének, csoportok felkutatása és az alacsonyküszöbű ellátáshoz való hozzájárulásuk biztosítása.

(3) A szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása magában foglalja

a) az egészségügyi ártalmak csökkentését, így különösen a tücsereprogramok körében a szerhasználat, illetve -függés járulékos ártalmainak, káros következményeinek csökkentését steril és kiegészítő eszközök, készítmények biztosításával, illetve használt eszközök begyűjtésével, továbbá az egészségügyi szűréshez, orvosi ellátáshoz való hozzáférés szervezését,

b) a krízis-intervenciót, az egészségügyi vagy egyéb terápiás kezelésen, szolgáltatásban való részvétel ösztönzését, illetve a 39/J. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti szolgáltatásokat,

c) a szenvedélybetegség okozta életvitellel összefüggésben különösen a rövid pihenési lehetőség, a mosási, szárítási, mosakodási lehetőség, illetve a folyadékhoz, élelemhez jutás biztosítását.

(4) A szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátását nyújtó intézményeknek, szolgáltatóknak a (3) bekezdés a), b) és c) pontjaiban meghatározott szolgáltatási formák közül legalább kettőt kell biztosítaniuk.

(5) A (3) bekezdés a) pontja szerinti szolgáltatási forma ellátása esetén biztosítani kell a segítségnyújtáshoz, a használt ártalomcsökkentő eszközök begyűjtéséhez, azok biztonságos tárolásához, szállításához szükséges tárgyi feltételeket.

(6) A szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása során minden esetben biztosítani kell az anonimitást, a személyes adatokat nem kell megadni, igazolni és nyilvántartani, illetve egyéni gondozási tervet nem kell készíteni. A szolgáltatás nem tagadható meg az absztinencia hiánya és a szenvedélybetegség során jelentkező tünetek, magatartási formák miatt mindaddig, amíg azok nem veszélyeztetik a biztonságos feladatellátást.

III. Fejezet

INTÉZMÉNYI ELLÁTÁSOK

1. Cím

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

40. § (1) A szociális intézményben gondozási egységeket és gondozási csoportokat kell kialakítani.

(2) A gondozási egység a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményben elhelyezett személyek ellátásának szervezési alapegysége. A szociális intézményben húsz-ötven fős gondozási egységet kell kialakítani.

(3) A szociális intézményben az elhelyezést igénybe vevők egyéni gondozását tíz-húsz fős gondozási csoportok kialakításával végzik. A súlyos fogyatékos gyermekeket ellátó csoport maximális létszáma 8 fő. A súlyos fogyatékos gyermekeket ellátó csoportra a 2. számú mellékletben előírt szakmai létszámot az ápoló-gondozó létszám terhére átcsoportosítással lehet biztosítani.

(4) Ha egy intézmény keretében több ellátási forma működik, ellátási formánként külön-külön kell biztosítani az ellátás jellegének megfelelő személyi, tárgyi és szakmai feltételeket. Ha több szakosított személyes gondoskodási formát egy intézmény keretében szerveznek meg, az intézményvezető feladatait bármely működtetett szakosított szolgáltatási forma vezetőjére meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy elláthatja.

(5) A bentlakásos intézmény alapfeladatát meghaladó egyéb szolgáltatásokat is nyújthat. E szolgáltatásokat intézményi jogviszonyban nem álló személy is igénybe veheti.

(6) Az (5) bekezdés szerinti szolgáltatásért fizetendő térítés mértékét a külön jogszabályban foglalt figyelembevételével kell meghatározni.

(7) A 40-62. §-okban foglalt rendelkezéseket a nappali melegedőre, a hajléktalanok átmeneti szállására és éjjeli menedékhelyére, a bázis-szállásra, valamint a lakóotthonra nem kell alkalmazni.

Az intézmény tárgyi feltételei

41. § (1) A bentlakásos intézményben biztosítani kell a napi huszonnégy órás szolgálatot, a folyamatos működéshez szükséges személyi és tárgyi feltételeket.

(2) A bentlakásos intézményben ki kell alakítani

a) az éjszakai és nappali tartózkodásra (lakhatás),

b) a személyi tisztálkodásra,

c) az étkezésre,

d) az intézmény jellege szerinti közösségi együttlétre, tevékenységre (pl. társalgó, könyvtár, foglalkoztató, kápolna, imaterem), valamint mentális gondozásra,

e) az egészségügyi ellátás céljára (pl. orvosi szoba, betegszoba),

f) gondozási egységenként legalább húsz négyzetméter alapterületű közösségi együttlétre,

g) a látogatók fogadására

szolgáló helyiséget.

(3) Amennyiben az ellátást igénybe vevő az intézmény által biztosított étkeztetést nem veszi igénybe, a vásárolt élelmiszer intézményen belüli elfogyasztásának kulturált feltételeit biztosítani kell.

(4) A bentlakásos intézmény akkor alkalmas gondozási feladatok ellátására, ha

a) a lakószobában egy ellátottra legalább hat négyzetméternyi lakóterület,

b) tíz ellátottra legalább egy fürdőkád vagy zuhanyzó, valamint nemenkénti illemhely

jut és biztosított a folyamatos fűtés- és melegvíz-szolgáltatás.

42. § (1) Ha e rendelet másként nem rendelkezik, a bentlakásos intézményi lakószobában legfeljebb négy személy helyezhető el. Négynél több személyt egy lakószobában csak kivételesen indokolt esetben lehet elhelyezni, azonban ilyen esetben is biztosítani kell a 41. § (4) bekezdésének *a)* pontjában foglaltakat.

(2) Házaspárok (élettársak) elhelyezésére külön lakószobát kell biztosítani.

43. § Az átlagot jóval meghaladó minőségű elhelyezési körülménynek minősül

a) az olyan önálló, egy- vagy kétszemélyes lakrész, amely lakószobát, konyhát és fürdőszobát, esetleg egyéb helyiséget foglal magába; és egy ellátottra legalább tíz négyzetméter nagyságú lakóterület jut, vagy

b) az olyan egy- vagy kétszemélyes lakószoba, amelyhez önálló fürdőszoba tartozik,

és épülete korszerűen kialakított és berendezése teljes mértékben felszerelt (tv, hűtőszekrény, mosógép stb.).

Az intézmény szolgáltatásai

44. § (1) A bentlakásos intézmény az ellátást igénybe vevő részére az Szt. 67. § (1) bekezdésében meghatározott teljes körű ellátást biztosítja.

(2) A bentlakásos intézményben folyó gondozási tevékenység alatt az intézmény szolgáltatását igénybe vevő személy részére nyújtott olyan fizikai, mentális és életvezetési segítséget kell érteni, amelynek során az igénybe vevő szociális, testi és szellemi állapotának megfelelő egyéni bánásmódban való részesítése keretében a hiányzó, vagy csak korlátozottan meglevő testi-szellemi funkcióinak helyreállítására és szinten tartására kerül sor.

(3)

(4) Bentlakásos intézményi ellátás esetében - az idősothtoni ellátás kivételével - az ellátást igénybe vevő ön-ellátási mértékének megfelelő besorolást a 8. számú melléklet tartalmazza. Ez a besorolás képezi az alapját a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet 1. számú melléklete „B” fejezetének 2.10. pontja szerinti orvosi javaslatnak.

Étkeztetés megszervezése

45. § (1) A bentlakásos intézmény - a rehabilitációs célú lakóotthon kivételével - az étkezést a bentlakók életkori sajátosságainak, valamint az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelően nyújtja, a szociális étkeztetésre vonatkozó szabályok figyelembevételével.

(2) Az ellátottak étkeztetése keretében legalább napi háromszori étkezést - ebből legalább egy alkalommal meleg ételt - kell biztosítani. A kiskorúak a főétkezéseken kívül naponta legalább kétszer kiegészítő étkeztetésben részesülnek.

(3) Ha az ellátást igénybe vevő egészségi állapota indokolja, részére - orvosi javaslatra - az orvos előírásainak megfelelő étkezési lehetőséget (pl. diéta, gyakoribb étkezés) kell biztosítani.

(4) Az ápoló-gondozó otthonokban a fekvőbetegek ellátása során gondoskodni kell a rendszeres folyadékbevitelről.

Ruházat, textilja biztosítása

46. § (1) Az ellátást igénybe vevő a bentlakásos intézményben saját ruházatát és textíliáját használja.

(2) Ha az ellátást igénybe vevő megfelelő mennyiségű és minőségű saját ruházattal nem rendelkezik, a teljes körű ellátás részeként nyújtott ruházat legalább három váltás fehérneműt és hálóruhát, valamint az évszaknak megfelelő legalább két váltás felső ruházatot és utcai cipőt - szükség szerint más lábbelit - tartalmaz.

(3) A kiskorú, valamint fogyatékos személyek részére - ha indokolt, a (2) bekezdésben foglaltakon túl - az életkornak megfelelő sportruházatot is biztosítani kell.

(4) Az intézményi ellátásban részesülő tanköteles fogyatékos személy részére a korai fejlesztéshez, fejlesztő felkészítéshez, valamint az iskolai tanulmányok folytatásához szükséges iskolai felszerelést is biztosítani kell.

(5) A (2) bekezdésben felsorolt ruházat összetételéről, mennyiségéről, a sportruházattal való ellátás indokoltságáról az intézmény vezetője dönt.

(6) Az ellátást igénybe vevő az intézmény által nyújtott ruházatot nem köteles használni, azonban saját ruházatának elhasználódása esetén is csak a (2) bekezdés szerinti ruházati ellátást igényelheti.

(7) A ruházat tisztításáról és javításáról az intézmény a házirendben meghatározott módon gondoskodik.

(8) Az intézmény vezetője az ellátást igénybe vevő szükségletei, valamint a ruházat elhasználódásának figyelembevételével gondoskodik a (2)-(3) bekezdés szerinti ruházat beszerzéséről, illetve cseréjéről.

47. § Azokban a bentlakásos intézményekben, ahol szervezett keretek között foglalkoztatás folyik, a foglalkoztatás jellege szerinti védő- és munkaruha ellátásról, valamint az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeiről az intézmény gondoskodik.

48. § (1) A személyes használatra kiadott ruházat az intézmény tulajdonát képezi és azt egyéni nyilvántartó lapon kell az ellátást igénybe vevő részére kiadni.

(2) A cselekvőképtelen, valamint a korlátozottan cselekvőképes személyek részére kiadott ruházatról a gondozási egység vezetője leltárt vezet.

49. § A bentlakásos intézmény a textíliával való ellátás keretében, valamint a személyi higiéné biztosítása érdekében ellátótanként

a) három váltás ágyneműt,

b) a tisztálkodást segítő három váltás textíliát, valamint a tisztálkodáshoz szükséges anyagokat, eszközöket,

c)

szükség szerint biztosítja.

Egészségügyi ellátás

50. § (1) A bentlakásos intézmény - a lakóotthon kivételével - biztosítja az ellátást igénybe vevők egészségügyi ellátását.

(2) Az egészségügyi ellátás keretében a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény köteles gondoskodni az igénybe vevő

a) egészségmegőrzését szolgáló felvilágosításáról,

b) orvosi ellátásáról a 2. számú melléklet szerinti óraszámban,

c) szükség szerinti alapápolásáról, az otthoni szakápolási tevékenységről szóló 20/1996. (VII. 26.) NM rendeletben meghatározott szakápolási tevékenységek kivételével, ennek körében különösen

ca) a személyi higiéné biztosításáról,

cb) a gyógyszerrezezésről,

cc) az étkezésben, a folyadékpótlásban, a hely- és helyzetváltoztatásban, valamint a kontinenciában való segítségnyújtásról,

d) szakorvosi, illetve sürgősségi ellátáshoz való hozzájárulásáról,

e) kórházi kezeléséhez való hozzájárulásáról,

f) e rendeletben meghatározott gyógyszerellátásáról,

g) gyógyászati segédeszközök biztosításáról.

(3) A bentlakásos szociális intézmény orvosa biztosítja az ellátást igénybe vevő egészségi állapotának rendszeres ellenőrzését, az orvosi tanácsadást, az egészségügyi tárgyú jogszabályokban meghatározott szűréseket, a gyógyszerrendelést, valamint szükség esetén az egészségügyi szakellátásba történő beutalást.

(4)-(5)

51. § (1) Az ellátásban részesülő személy részére előírt gyógyszer felhasználását a 9. számú melléklet szerinti nyilvántartó lapon kell rögzíteni.

(2) A bentlakásos intézményben műszakonként az ellátottak egészségi állapotát érintő változásokról és a velük kapcsolatos jelentősebb eseményekről sorszámozott eseménynaplót (átadó füzetet) kell vezetni.

52. § (1) Az intézménynek készleten kell tartania a (2) bekezdés szerinti gyógyszercsoportokból az ellátásban részesülők eseti gyógyszer szükségletéhez igazodó megfelelő gyógyszer mennyiséget (a továbbiakban: eseti gyógyszerkészlet). Az intézmény az ellátásban részesülők rendszeres gyógyszer szükségletének megfelelő, a (3) bekezdés szerinti gyógyszercsoportokba tartozó gyógyszerekhez (a továbbiakban: rendszeres gyógyszerkészlet) való hozzájutást biztosítja, ennek keretében gondoskodik különösen a gyógyszerek beszerzéséről és tárolásáról. A rendszeres gyógyszerkészletet havonta az intézmény orvosa állítja össze az intézmény vezető ápolója, illetve ennek hiányában az intézményvezető javaslata alapján, ennek során figyelemmel kell lenni az ellátást igénybe vevők egészségi állapotára is. A (2) és a (3) bekezdés szerinti gyógyszercsoportokba tartozó gyógyszereket, továbbá az injekcióval, infúzióval történő ellátáshoz szükséges anyagokat, az akut sebellátáshoz szükséges kötszereket, valamint a szűrővizsgálatokhoz szükséges reagenseket, indikátorcsikokat (a továbbiakban: alapgyógyszerkészlet) az ellátottaknak térítésmentesen (a személyi térítési díj terhére) - ideértve a gyógyszerért külön jogszabály alapján dobozonként fizetendő díj költségét is - kell biztosítani.

(2) Az eseti gyógyszerkészlet az alábbi gyógyszercsoportokból áll (ATC kód szerint):

- a) szintetikus görcsoldók (A03 A),
- b) propulsív szerek (A03 F),
- c) bélmozgást csökkentő szerek (A07 D),
- d) heveny vérnyomás-emelkedés csökkentésére szolgáló szerek (C 08 C),
- e) fájdalom és lázcsillapítók (M02, N 02),
- f) anxiolitikumok (N05 B),
- g) altatók, nyugtatók (N05 C),
- h) hashajtók (A06 A),
- i) szisztémás antihisztaminok (R06 A),
- j) antiaritmiás szerek (C01 B).

(3) A rendszeres gyógyszerkészlet az alábbi gyógyszercsoportokból áll (ATC kód szerint):

- a) tápcsatorna és anyagcsere
  - aa) antacidok (A02 A),
  - ab) peptikus fekély kezelésének gyógyszerei (A02 B),
  - ac) az epebetegségek egyéb terápiás készítményei (A05 A),
  - ad) bélfertőtlenítők, gyulladásgátlók (A07A, A07 E),
  - ae) emésztívumok (A09 A),
  - af) orális antidiabetikumok (A10 B);
- b) vér és vércépző szerek
  - ba) antikoagulánsok (B01 A),
  - bb) vérszécsillapítók (B02 A, B02 B),
  - bc) vérszegénység elleni készítmények (B03 A);
- c) kardiovaszkuláris rendszer
  - ca) szívglikozidok (C01 A),
  - cb) szívbetegségben használt értágítók (C01 D),
  - cc) vérnyomáscsökkentők (C02),
  - cd) vizelethajtók (C03),
  - ce) perifériás értágítók (C04),
  - cf) kapilláris-stabilizáló szerek (C05),
  - cg) béta-blokkolók (C07),
  - ch) ACE-gátlók (C09 A);
- d) antibiotikumok (J01);
- e) váz- és izomrendszer
  - ea) gyulladásgátlók és reumaellenes készítmények (M01),
  - eb) ízületi és izomfájdalmak kezelésének készítményei (M02),
  - ec) izomrelaxánsok (M03 B);
- f) idegrendszer
  - fa) antiepileptikumok (N03),
  - fb) antikolinerg antiparkinson szerek (N04 A),
  - fc) dopaminerg antiparkinson szerek (N04 B),
  - fd) antipszichotikumok (N05 A).

(4) A bentlakásos intézmény az alapgyógyszerkészletbe, valamint a rendszeres és eseti egyéni gyógyszereszkükséglet körébe tartozó gyógyszerek, továbbá a gyógyászati segédeszközök közül elsősorban a közgyógyellátási igazolványra felírható, illetve a társadalombiztosítás által támogatott gyógyszert és gyógyászati segédeszközt biztosítja. Az alapgyógyszerkészletről részletes és pontos tájékoztatást kell adni az ellátást igénybe vevő részére.

(5) Az alapgyógyszerkészlet körébe tartozó gyógyszereken túlmenően felmerülő egyéni gyógyszereszkükséglet költségét, ideértve a gyógyszerért külön jogszabály alapján dobozonként fizetendő díj költségét is - a (6) bekezdésben foglalt esetek kivételével - az ellátást igénybe vevő viseli.

(6) A bentlakásos intézmény viseli az ellátást igénybe vevő rendszeres és eseti egyéni gyógyszereszkükségletének

a) teljes költségét, ha
aa) az ellátást igénybe vevőnek a személyi térítési díj megfizetése után fennmaradó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: nyugdíjminimum) az Szt. 117/A. §-ának (1) bekezdésében meghatározott százalékát, vagy

ab) az ellátást igénybe vevő részére a költőpénzt az intézmény biztosítja;

b) részleges költségét, ha az ellátást igénybe vevőnek a személyi térítési díj megfizetése után fennmaradó havi jövedelme meghaladja a nyugdíjminimumnak az Szt. 117/A. §-ának (1) bekezdésében meghatározott százalékát, azonban ez a jövedelem nem fedezi az ellátást igénybe vevő egyéni gyógyszereszkükségletének költségét. Ebben az esetben a bentlakásos intézmény az ellátást igénybe vevő jövedelmének a költőpénz összegét meghaladó részét az egyéni gyógyszereszkükséglet mértékéig kiegészíti.

(7) A (6) bekezdésben foglaltakon túlmenően a pszichiátriai betegeket, a szenvedélybetegeket és a hajléktalan személyeket ellátó intézmény - az ellátást igénybe vevő személyi és jövedelmi helyzetére tekintettel - az intézményi orvos javaslatára az intézményvezető döntése alapján az alapgyógyszerkészlet körébe nem tartozó, de az ellátást igénybe vevő gondozásához közvetlenül szükséges egyéni gyógyszereszkükséglet teljes költségét átvállalhatja.

(8) A (6) bekezdésben foglaltaktól eltérően az intézmény nem köteles az egyéni gyógyszereszkükséglet költségének a viselésére, ha

a)-b)

c) az ellátást igénybe vevő tartására az Szt. 114. § (2) bekezdésének c)-e) pontja szerinti más személy köteles és képes, vagy

d) az ellátást igénybe vevő a (6) bekezdés b) pontja szerinti gyógyszerköltség reá eső részét nem fizeti meg.

(9) A gyógyászati segédeszköz ellátása körében az intézmény feladata a vényre felírt testtávoli eszköznek az intézmény költségén, a testközei segédeszköznek az ellátott költségén történő biztosítása. Ha a testközei segédeszköz költségeinek viselésére az ellátott jövedelmi helyzete alapján nem képes, a költségviselés tekintetében a (6) bekezdésben foglaltak szerint kell eljárni.

(10) A (8) bekezdés c) pontja szerinti esetben az egyéni gyógyszereszkükséglet költsége a térítési díjon felül érvényesíthető.

52/A. § Az intézmény vezetője a személyi térítési díj megállapításával egyidejűleg értesíti az ellátást igénybe vevőt az intézmény által viselt, illetve átvállalt gyógyszerköltség, illetve gyógyászati segédeszközök költség mértékéről. A költségek viselésének megállapítása tekintetében tett intézményvezetői intézkedés ellen az ellátást igénybe vevő

a) állami fenntartású intézmény esetén az Szt. 115. §-ának (4) bekezdése szerint a fenntartóhoz,

b) nem állami és egyházi intézmény esetén a fenntartóhoz panasszal fordulhat.

53. § (1) Ha a bentlakásos intézményben élő ellátott egészségügyi ellátásban részesül, az ellátást nyújtó orvos a háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről szóló 4/2000. (II. 25.) EüM rendelet 1. számú melléklete szerinti egészségügyi személyi lapot (raktári szám: A. 3510-170) kiállítja, illetve vezeti. A dokumentáció vezetésére, kezelésére az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 24. §-ának, 136-137. §-ainak rendelkezései irányadóak.

(2) Az intézmény orvosának megkeresésére az ellátást igénybe vevő házi-, illetve kezelőorvosa megküldi az intézményi ellátás és gyógykezelés szempontjából szükséges egészségügyi adatokat. E bekezdés alkalmazásában gyógykezelésnek minősül a megelőzés és a rehabilitáció is.

(3) Ha az ellátást igénybe vevőt másik bentlakásos intézménybe helyezik át, az egészségügyi adat kezelésével megbízott személy az ellátást igénybe vevő egészségügyi adatait külön kérés nélkül továbbítja.

A mentálhigiénés ellátás biztosítása

54. § (1) A bentlakásos intézmény feladatkörében gondoskodik az ellátást igénybe vevő mentálhigiénés ellátásáról. Ennek keretében biztosítja

a) a személyre szabott bánásmódot,

- b)* a konfliktushelyzetek kialakulásának megelőzése érdekében az egyéni, csoportos megbeszélést,
  - c)* a szabadidő kulturált eltöltésének feltételeit,
  - d)* a szükség szerinti pszichoterápiás foglalkozást,
  - e)* az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatai fenntartásának feltételeit,
  - f)* a gondozási, illetve rehabilitációs tervek megvalósítását,
  - g)* a hitélet gyakorlásának feltételeit, és
  - h)* segíti, támogatja az intézményen belüli kis közösségek, társas kapcsolatok kialakulását és működését.
- (2) A bentlakásos intézménynek mindent meg kell tennie az ellátást igénybe vevő testi-lelki aktivitása fenntartásának, megőrzésének érdekében.
- (3) Az ellátást igénybe vevő korának, egészségi állapotának, képességeinek és egyéni adottságainak figyelembevételével szükséges szervezni
- a)* az aktivitást segítő fizikai tevékenységeket (séta, sporttevékenység, fekvőbetegek levegőztetése, ágytorna stb.),
  - b)* a szellemi és szórakoztató tevékenységeket (pl. előadások, olvasás, felolvasás, rádióhallgatás, tévézés, kártya- és társasjátékok, vetélkedők, zenehallgatás stb.),
  - c)* a kulturális tevékenységeket (pl. rendezvények, ünnepségek, névnapok, színház-, mozi-, múzeumlátogatások, kirándulások, kiállítások stb.).
- (4) Az aktivitást segítő tevékenységeket - az ellátást igénybe vevők közreműködésével - előre kell tervezni és a megvalósítás folyamatosságát, rendszerességét biztosítani szükséges.
- (5) Az intézményi életformához való alkalmazkodás elősegítése, az igénybe vevők mentálhigiénés ellátásának biztosítása a szociális intézmény valamennyi dolgozójának a feladata.
- (6) Az intézmény vezetője, ha az ellátást igénybe vevő gondnokság alá helyezése szükséges, intézkedést kezdeményez a lakóhely szerint illetékes gyámhivatalnál.

Szocioterápiás foglalkozások szervezése

55. § A bentlakásos intézmény az ellátottak meglévő képességeinek szinten tartása és fejlesztése érdekében szocioterápiás foglalkozásokat szervez.

56. § (1) A szocioterápiás foglalkozások formáit az ellátást igénybe vevő életkorának és egészségi állapotának, képességeinek megfelelően kell megválasztani, az egyéni gondozási, fejlesztési tervben, illetve rehabilitációs programban megfogalmazott célkitűzésekkel összhangban. A szocioterápiás foglalkozások formái különösen

- a)* a munkaterápia,
- b)* a terápiás és készségfejlesztő foglalkozás,
- c)* a képzési célú foglalkozás.

(2) A munkaterápiában azok az ellátottak vehetnek részt, akik - az Szt. 99/B. §-ának (3) bekezdése szerinti szakértői vélemény, ennek hiányában az intézményvezető megítélése szerint - nem alkalmasak a szociális foglalkoztatás keretében történő munkavégzésre.

(3) A munkaterápia elsődleges célja a munkaképesség fejlesztése annak érdekében, hogy az ellátott alkalmassá váljon a szociális foglalkoztatásban való részvételre. A munkaterápiára egyebekben a terápiás és készségfejlesztő foglalkoztatásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(4) Az ellátott munkaterápiájára fordítható idő nem érheti el a napi négy órát és a heti húsz órát.

(5) A munkaterápiában részt vevő ellátott munkaterápiás jutalomban részesíthető. A munkaterápiás jutalom a munkavégzés jellegétől függően differenciált, amelynek havi összegét a munkalapon rögzített tevékenység jellege és a munkavégzéssel töltött idő alapján az intézmény vezetője és a foglalkoztatást vezető szakember határozza meg. Ha az ellátott költőpénzben részesül, a költőpénz összege nem csökkenthető a munkaterápiás jutalom összegével.

(6) A munkaterápiás jutalom gyakoriságáról, a jutalomban részesülő személyekről, valamint annak alkalmankénti összegéről a munkaterápiában való részvétel figyelembevételével az intézmény vezetője határoz.

57. § (1) A terápiás és készségfejlesztő foglalkozás célja a megmaradt képességek fejlesztése, szinten tartása. A terápiás foglalkozás szervezhető az intézmény környezetében, foglalkoztató helyiségben és az intézményen kívül is.

(2) A terápiás és készségfejlesztő foglalkozásból származó eredmény az intézményben nyújtott ellátás színvonalának emelésére, valamint a foglalkozásban közvetlenül részt vevők díjazására fordítható. A foglalkozásban közreműködő személyek díjazásának mértékét a házirend határozza meg.

(3) A készségfejlesztő foglalkozás szervezésére akkor kerülhet sor, ha a munkavégzés intézményen belüli - házirendben rögzített - feltételei adottak.

(4) A terápiás és készségfejlesztő foglalkozás keretében kreatív, művészeti, mozgás- és játékkerápiák is szervezhetőek.

58. § (1) Képzési célú foglalkozást abban a rehabilitációs intézményben kell szervezni, ahol az ellátást igénybe vevő eredményes rehabilitációjához az szükséges.

(2) A képzési célú foglalkozás biztosításánál figyelemmel kell lenni a rehabilitálandó személy képességeire, illetve arra, hogy az a lakóhelyi környezetébe való visszatérést szolgálja, a megszerzett ismeretet hasznosítani tudja az intézményi ellátás megszűnését követően is.

A tankötelezett korú gyermekek oktatásának megszervezése

59. § A gyermekkorú személyeket ellátó bentlakásos intézmény gondoskodik a tankötelezettségi kort elért gyermek tanulási képessége vizsgálatának megszervezéséről, valamint a gyermek állapotának megfelelő képzési kötelezettsége teljesítésének feltételeiről gyógypedagógiai fejlesztéséről és indokolt esetben a tankötelezettség és képzési kötelezettség teljesítésének feltételeiről.

A gyermek után járó családi pótlék felhasználása

59/A. § A bentlakásos intézmény vezetője

a) a gyermek után járó családi pótlék személyre szóló felhasználásáról

aa) az 5. számú melléklet szerinti kimutatást vezeti,

ab) évente, a gyámi számadás elkészítésének időpontjához igazodóan beszámolót készít, amellyel egyidejűleg lezárja az aa) alpont szerinti kimutatást;

b) az aa) alpont szerinti kimutatás másolatát és az ab) alpont szerinti beszámolót megküldi a gyámnak, a hivatásos gyámnak vagy a vagyonkezelő eseti gondnoknak.

Az érték- és vagyonmegőrzés szabályai

60. § (1) Az érték- és vagyonmegőrzésre átvett tárgyról az intézmény vezetője tételes felsorolás alapján átvételi elismervényt készít, és annak egy példányát átadja az ellátást igénybe vevőnek, illetve törvényes képviselőjének. Az értéktárgyak átadását és átvételét két tanú jelenlétében kell elvégezni. Az értéktárgyak biztonságos megőrzéséről az intézmény vezetője gondoskodik.

(2) Az ellátást igénybe vevőtől átvett készpénzt elsősorban az ellátást igénybe vevő, illetve törvényes képviselőjének meghatalmazása szerint az intézményben vagy pénztáratban kell megőrizni. A házirend tartalmazza, hogy milyen esetekben szükséges a készpénzt - pénztáratban - betét formájában megőrizni. A készpénz betétben való elhelyezéséről a pénz átvételétől számított négy munkanapon belül az intézmény vezetője gondoskodik. A készpénz betétben történő elhelyezéséig annak megőrzését a pénzkezelési szabályzatban foglaltak szerint kell biztosítani.

61. § (1) A bentlakásos intézményben az ellátott személy készpénzének kezelése saját vagy törvényes képviselőjének írásbeli nyilatkozata szerint személyes nyilvántartású letét formájában is történhet. A letétben elhelyezett készpénz elsősorban a személyes szükségletek kielégítését szolgálja.

(2) A személyes szükséglet körébe tartozik különösen az intézményi ellátást meghaladó mennyiségű vagy minőségű élelmezés, ruházat, valamint textília. A felsoroltakon kívül személyes szükségletek kielégítését szolgálja még a személyes használati tárgy (pl. televízió, magnetofon, rádió, hűtőszekrény) és szolgáltatás (pl. fodrász, kirándulás, kulturális program) is.

(3) A készpénz kezeléséről, a kezelésre jogosult személyekről, valamint a pénz felhasználásának és elszámolásának módjáról a pénzkezelési szabályzatban kell rendelkezni.

Az intézményben elhunytak eltemetésének megszervezése

62. § (1) A bentlakásos intézményben elhunytakkal kapcsolatos teendők ellátását az intézmény vezetője szervezi. Ennek keretében kell gondoskodni az elhunyt

a) elkülönítéséről,

b) végtisztességre való felkészítéséről,

c) a törvényes képviselő, valamint a közeli hozzátartozók értesítéséről,

d) ingóságainak számbavételéről, megőrzéséről, letétbe helyezéséről, valamint a hagyatéki végzést követően az örökösöknek történő átadásáról.

(2) Az elhunyt ingóságairól a halál beálltát követően azonnal jegyzéket készít a haláleset időpontjában műszakot vezető dolgozó. A jegyzéket két tanúval alá kell írni.

(3) A közeli hozzátartozó értesítéséről legkésőbb a halálesetet követő napon kell gondoskodni. Az eltemetetés megszervezéséről az örökösök gondoskodnak.

(4) Ha az elhunyt halála előtt az eltemetetéséről rendelkezett az intézmény felé és a takarékbetétje elhelyezésekor kedvezményezettként az intézményt jelölte meg elhalálozása esetére, az intézményvezető a visszafizetett takarékbetétből gondoskodik a temetésről.

(5) Az intézmény vezetője - amennyiben nincs, vagy nem lelhető fel az eltemetetésre köteles személy, vagy az eltemetetésre köteles személy nem gondoskodik a temetésről - az elhunyt személy köztemetésének elrendelése iránt intézkedik a haláleset szerint illetékes települési önkormányzat polgármesterénél.

(6) Ha az örökös az elhunyt intézményben maradt ingóságaiért a hagyatéki végzés jogerőre emelkedését követően nem jelentkezik, az intézményvezető határidő megjelölésével felszólítja annak átvételére. Ha az örökös a kitűzött határidő elteltéig az ingóságot nem szállítja el, az intézmény azt értékesítheti vagy felhasználhatja (Ptk. 196-197. §).

2. Cím

AZ ÁPOLÁST, GONDOZÁST NYÚJTÓ INTÉZMÉNYEKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK

63. § (1) Az ápolást-gondozást nyújtó otthon az ellátást igénybe vevő teljes körű ellátása, ápolása-gondozása mellett biztosítja szükség szerinti

a) foglalkoztatását, és

b) egyéb rehabilitációs, rehabilitációs jellegű ellátását.

(2)

64. § A látásfogyatékosok otthonában olyan látássérült személyeket kell elhelyezni, akik önmagukról gondoskodni más körülmények között nem tudnak, valamint olyan további szolgáltatásokat igényelnek - különös tekintettel oktatásukra, képzésükre -, mely más szervezeti keretek között nem oldható meg, vagy aránytalanul nagyobb költséggel járna.

65. § A mozgásfogyatékosok otthona olyan személynek az ellátását biztosítja, akinek mozgáskorlátozottságát az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőzően állapították meg, állapota gyógyintézeti kezelést nem igényel, valamint rehabilitációs intézményi ellátásban nem részesíthető.

66. § Értelmi fogyatékosok otthonában a középsúlyos vagy súlyos értelmi fogyatékos, valamint értelmi és más fogyatékoságban szenvedő, állandó és folyamatos ápolást igénylő személyek ápolása és gondozása történik.

67. § (1) A szenvedélybetegek otthona a kábítószerrel használó, a gyógyszert kóros mértékben fogyasztó, valamint egyéb hasonló függőséget okozó anyaggal (szerrel) visszaélő személyek gondozását végzi, akik önálló életvitelre időlegesen nem képesek, és gyógyintézeti kezelést nem igényelnek.

(2) Ha egy intézmény keretében több betegségi típusban szenvedő személyt látnak el, betegségi típusonként külön gondozási egységet kell szervezni.

(3) A pszichiátriai betegek otthona, valamint a szenvedélybetegek otthona a személyes gondoskodás más formáival együtt csak akkor szervezhető, ha az ellátást igénybe vevő elkülönített ellátása biztosított.

3. Cím

A REHABILITÁCIÓS INTÉZMÉNYEKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK

68. § (1) A rehabilitációs intézményi keretek között indokolt biztosítani annak a rászoruló személynek az elhelyezését, akinek az egészségi, a pszichés, a mentális, a szociális állapota a rehabilitáció több területén, együttesen zajló, komplex, átfogó segítséget igényel és ennek hatékony megoldása ambuláns formában vagy más intézményi keretek között nem valósítható meg.

(2) A fogyatékos személyek rehabilitációs intézményébe való bekerülést megelőzően pálya- és munkaalkalmassági vizsgálatot kell végezni.

(3) A rehabilitációs intézmény feladata az intézményi ellátást igénybe vevő önálló életvezetési képességeinek kialakítása, illetve helyreállítása, fejlesztése, továbbá a társadalomba történő be-, illetve visszailleszkedésének támogatása és az utógondozás megszervezése.

(4) A rehabilitációs intézményt úgy kell kialakítani, hogy a képzés és foglalkoztatás céljára szolgáló helyiségek alapterülete legalább kétszerese legyen az ellátást igénybe vevő személyek elhelyezésére szolgáló lakóterület előírt alapterületének.

69. § (1) A rehabilitációs intézmény az ellátást igénybe vevők rehabilitációja, rehabilitációja (a továbbiakban: rehabilitáció) mellett biztosítja szükség szerint a rászorulóknak egészségi állapota szerinti ápolását, gondozását is. Az ellátást igénybe vevő ápolását, gondozását az intézményben elkülönítetten kell megszervezni.

(2) Az ápolási részlegben ellátott igénybe vevők részére folyamatosan biztosítani kell az ápoláshoz szükséges egészségügyi feltételeket, valamint felszereléseket.

(3) A rehabilitációs intézményben alkalmazott ápolók, szociális gondozók feladatkörét úgy kell kialakítani, hogy munkaidejüket a szükség szerinti ápolási feladatok mellett, többségükben a segítő gondozói feladatok tegyék ki az ellátottak rehabilitációja érdekében.

70. § (1) A rehabilitációs intézmény a komplex rehabilitációs tevékenység részeként az ellátást igénybe vevők életkora, mentális állapota és egészségi állapota szerint, a személyre szabott rehabilitációs programnak megfelelően

a) iskolarendszerű, iskolarendszeren kívüli vagy tanfolyami oktatást, képzést nyújt, valamint szervezi az ezekhez történő hozzájutást, különös tekintettel az integrált oktatás lehetőségének biztosítását,

b) tematikus foglalkozásokat, szocioterápiás eljárásokat, szocializációs programokat szervez,

c) munkavégzési célú foglalkoztatást, képzést vagy képességfejlesztést nyújt,

d) szabadidős, kulturális és közösségi programokat biztosít, illetve szervez,

e) folyamatosan biztosítja az egyénre koncentráló szociális, pszichés és mentális segítséget.

(2) Az iskolarendszerű, iskolarendszeren kívüli vagy tanfolyami oktatást, képzést azon ellátást igénybe vevőknek is meg kell szervezni, akik állapotuk miatt csak egyénileg képezhetők, oktathatók.

71. § A rehabilitációs intézmény vezetője a gondozás megszűnésének várható időpontját megelőző hat hónappal - az utógondozás előkészítése érdekében - megkeresi az ellátott családját, valamint az ellátást igénybe vevő lakóhelye szerint illetékes

a) települési önkormányzat jegyzőjét a családi és lakóhelyi környezetbe történő visszahelyezés előkészítése,

b) megyei, fővárosi munkaügyi központot az esetleges munkavállalási lehetőség elősegítése érdekében.

72. § (1) Ha az ellátást igénybe vevő lakóhelyén vagy ahhoz legközelebb eső településen a külön jogszabály szerinti védett munkahely, célszervezet, illetve szociális foglalkoztató (a továbbiakban: védett munkahely) működik, és ott az érintett foglalkoztatására lehetőség van, az intézményvezető a védett munkahelyet közvetlenül is megkeresi. Ez a rendelkezés irányadó akkor is, ha az ellátást igénybe vevő foglalkoztatására egyéb munkahely keretében van lehetőség.

(2) A rehabilitációs intézmény az ellátást igénybe vevő munkahelyi beilleszkedésének elősegítése mellett közreműködik munkaköri feladatainak betanításában is.

73. § (1) Ha az ellátást igénybe vevő intézményi jogviszonya a sikeres rehabilitáció következtében megszűnt, az intézmény a gondozás megszűnésétől számított legalább hat hónapig a rehabilitált személy utógondozását végzi. Utógondozás a rehabilitációs intézménybe elhelyezett személy intézmény elhagyását követő állapotának figyelemmel kísérése, különös tekintettel a lakókörnyezetébe történő beilleszkedésében, a munkavégzéssel, életkörülményeivel, napi ritmusával kapcsolatos problémáinak megoldásában, az egyéni konfliktusok kezelésében történő segítségnyújtás.

(2) Az utógondozás körébe tartozik különösen a rehabilitált személy

a) környezetének tájékoztatása az ellátott személy befogadására vonatkozóan,

b) lakóhelye szerinti alapszolgáltatást nyújtó szociális szolgáltatókkal, intézményekkel való kapcsolatfelvétel,

c) munkahelyi beilleszkedésének elősegítése,

d) családja és a b) pont szerinti intézmények részére történő tanácsadás.

4. Cím

NAPPALI INTÉZMÉNYEKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK

Általános szabályok

74. § A nappali ellátást biztosító intézmény

a) az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt,

b) a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez, valamint helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak,

c) biztosítja, hogy a szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon működjön.

75. § (1) Nappali ellátás biztosítására az az intézmény alkalmas, amelyik rendelkezik

a) a közösségi együttlétre,

b) a pihenésre,

c) a személyi tisztálkodásra,

d) a személyes ruházat tisztítására,

e) amennyiben a 77. § (1) bekezdésének a) pontjában megjelölt szolgáltatást biztosítja az étel melegítésére, tálalására és elfogyasztására szolgáló helyiségekkel.

(2) A fogyatékos személyek és szenvedélybetegek nappali intézményében többfunkciós helyiséget kell biztosítani, melyben lehetőség van foglalkoztatás, szabadidős program lebonyolítására.

76. § A nappali ellátást nyújtó intézmények nyitvatartási idejét a helyi igényeknek megfelelően kell meghatározni, de az napi hat óránál kevesebb nem lehet.

77. § (1) A nappali ellátást nyújtó intézmények szolgáltatásai különösen

a) igény szerint meleg étel biztosítása, kivéve időskorúak nappali ellátása esetén,

b) szabadidős programok szervezése,

c) szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezése, a szakellátásokhoz való hozzájutás segítése,

d) hivatalos ügyek intézésének segítése,

e) munkavégzés lehetőségének szervezése,

f) életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése,

g) speciális önszerveződő csoportok támogatása, működésének, szervezésének segítése.

(2) Az igényelt napi egyszeri meleg étkezéssel a 21. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kell gondoskodni.

(3) Szabadidős programok szervezésének minősül az is, ha az intézmény az ellátást igénybe vevők részére sajtótermékeket, könyveket, kártya- és társasjátékokat, tömegkommunikációs eszközöket biztosít, rendezvényeket szervez.

(4) Az intézmény által nyújtott egészségügyi ellátás körébe tartozik a felvilágosító előadások szervezése, tanácsadás az egészséges életmódról, gyógytorna lehetőségének biztosítása, valamint a mentális gondozás.

78. § (1) Ha az ellátást igénybe vevők foglalkoztatását a nappali ellátást nyújtó intézmény biztosítja, a foglalkoztatásból származó, a ráfordítás összegével csökkentett bevétel legalább ötven százalékát az ellátást igénybe vevő részére ki kell adni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti bevétel ki nem fizetett részét közösségi célra kell felhasználni.

79. § (1) Az intézmény vezetője a nappali ellátást nyújtó intézményekben a 10. számú melléklet szerinti látogatási és eseménynaplót vezeti.

(2) A nyilvántartás alapján a gondozási napokat havonta és évente az intézményvezető összesíti. Ez alapját képezi az állami normatíva felhasználásának, elszámolásának, a mindenkori éves költségvetési törvény figyelembevételével.

(3) Nappali ellátás esetén az Szt. 94/B. § és 94/D. § szerinti megállapodások száma meghaladhatja a működési engedélyben meghatározott férőhelyek számát.

79/A. § (1) A nappali ellátásban részesülő személyre a gondozást végző személy egyéni gondozási tervei készíti. A gondozási tervet az igénybevételt követő egy hónapon belül kell elkészíteni. Nem kell gondozási tervet készíteni abban az esetben, ha az ellátott kizárólag

a) tanácsadásban,

b) alacsonyküszöbű vagy ártalomcsökkentő szolgáltatásban,

c) nappali melegedő szolgáltatásban,

d) klubfoglalkozásban,

e) bázis-szállás ellátásában

részesül.

80. § A nappali ellátást nyújtó intézmény házirendje tartalmazza

a) az intézmény nyitvatartási idejét,

b) az intézmény által nyújtott szolgáltatások körét,

c) étkeztetés biztosítása esetén az étkezések számát és az étkeztetés rendjét,

d) az intézmény által szervezett foglalkoztatásból származó bevétel felhasználására vonatkozó előírásokat,

e) az intézményi jogviszony megszűnésének szabályait,

f) az intézmény alapfeladatát meghaladó program, szolgáltatás körét és térítési díját.

A fogyatékos személyek nappali intézményére vonatkozó különös szabályok

81. § (1) Fogyatékos személyek nappali intézményében három éven aluli gyermek nem gondozható.

(2) Fogyatékos személyek nappali intézményében nem gondozható az a személy, aki

a) veszélyeztető magatartást tanúsít,

b)-c)

d) orvosi ellátást és állandó ápolást igényel.

(3) Az (1)-(2) bekezdésben foglaltakon túl az a gyermek sem gondozható fogyatékosok nappali intézményében, aki gyógypedagógiai nevelésre, oktatásra alkalmas és felvétele, elhelyezése a korának, állapotának megfelelő nevelési, oktatási intézményben biztosítható.

(4) Fogyatékos személyek intézményébe az ellátottakat csak próbaidővel lehet felvenni. A próbaidő tartama három hónapnál hosszabb nem lehet.

82. § (1) A fogyatékos személyek nappali intézményében hat-nyolc fős gondozási csoportot kell kialakítani. A gondozási csoportok kialakítása során figyelemmel kell lenni az ellátást igénybe vevők életkorára és fejlettségi szintjére.

(2) A fogyatékos személyek nappali intézménye a 77. §-ban foglaltakon túl az ellátást igénybe vevők számára egyéni fejlesztő programokra épülő gyógypedagógiai foglalkozást szervez.

A pszichiátriai betegek nappali intézményére vonatkozó különös szabályok

83. § (1) A pszichiátriai betegek nappali intézménye az öntevékenységre, az önségítésre épülve biztosítja az ellátást igénybe vevők igényei alapján a kulturális, szabadidős, tájékoztató, képzési, átképzési állásközvetítő, védett lakhatást elősegítő, lakossági és családi programok, találkozók szervezését, lebonyolítását. Az intézmény szolgáltatásai körében egyéni, csoportos, pár- és családterápiákat is szervezhet.

(2) A pszichiátriai betegek nappali intézményében olyan programokat kell biztosítani, melyek lehetővé teszik az ellátást igénybe vevőnek a társadalomba, a korábbi közösségébe történő visszailleszkedését. Ennek keretében a nappali intézmény programjai nyitottak, kívülálló számára is hozzáférhetőek. Ennek érdekében a nappali intézmény elhelyezését lehetőség szerint a település könnyen elérhető, jól megközelíthető területén kell kialakítani.

(3) A nappali intézmény működésének nem része a pszichiátriai gondozás, de az intézményben dolgozó szociális munkás révén szükség szerint kapcsolatot kell tartani az ellátott kezelőorvosával, vagy az ideggondozóval, továbbá a hozzátartozókkal, valamint olyan személyekkel, akik fontos szerepet játszanak az ellátott életében.

(4) Az intézmény a pszichiátriai betegek ellátása mellett szolgáltatást nyújthat a promóció és elsődleges prevenció céljával a mentálisan sérült, krízisben levő személyek részére is.

A szenvedélybetegek nappali intézményére vonatkozó különös szabályok

84. § (1) A szenvedélybetegek nappali intézménye az önkéntességre és a speciális segítő programokra épülve biztosítja az ellátást igénybe vevők igényei alapján a felvilágosító, tanácsadó, tájékoztató, kulturális, szabadidős, képzési, átképzési állásközvetítő, védett lakhatást elősegítő, lakossági és családi programok szervezését és lebonyolítását, valamint alacsonyküszöbű és ártalomcsökkentő szolgáltatást nyújt.

(2) A szenvedélybetegek nappali intézményében olyan programokat kell szervezni, melyek elősegítik az ellátást igénybe vevő rehabilitációját, a társadalomba, korábbi közösségébe való visszailleszkedését, valamint a szenvedélybetegek minél szélesebb körben való elérését. Ennek megfelelően a nappali intézmény programjai nyitottak, az intézményi ellátást igénybe nem vevő személy számára is hozzáférhetőek.

(3) A szenvedélybetegek nappali intézményének nem feladata az alkohol-, drog- és egyéb függőségi problémával küzdő személyek egészségügyi gondozása, azonban az intézményben szervezett foglalkozások és programok révén törekedni kell az életmód-változtatás ösztönzésére, a visszaesés megelőzésére, illetve az intézményben dolgozó szociális munkás révén szükség szerint kapcsolatot kell tartani az ellátott kezelőorvosával, vagy az egészségügyi gondozást végző szakemberrel, továbbá a hozzátartozókkal.

Demens személyek nappali ellátására vonatkozó különös szabályok

84/A. § (1) A demens személyek nappali ellátása a Pszichiátriai/Neurológiai Szakkollégium által befogadott demencia centrum demencia kórképet megállapító szakvéleményével rendelkező személyeket látja el.

(2) A demens személyek nappali ellátása megszervezhető önálló intézményi formában, illetve - az (1) bekezdés szerinti ellátottakra tekintettel - más nappali ellátás részeként.

(3) A demens személyek nappali ellátására - ideértve a más nappali ellátás részeként megszervezett formát is - a nappali ellátásra vonatkozó szabályokat az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni:

a) egyéni és csoportos foglalkozásokat napi rendszerességgel kell szervezni,

b) a demens személy egyéni gondozási tervét a demencia centrum szakvéleménye és a szociális, mentálhigiénés munkatárs állapotfelmérése alapján kell elkészíteni,

c) a gondozói felügyeletet a nyitvatartási idő alatt folyamatosan biztosítani kell,

d) a demens személyek nappali ellátásának szakmai programja az 5/A. § (1) bekezdésében meghatározottakon túl tartalmazza

da) az ellátottak állapot-felmérési módszerének bemutatását,

db) az ellátottak meglévő képességeinek megőrzésére és fejlesztésére irányuló programot,

dc) a biztonságos tárgyi környezet bemutatását,

dd) a területileg illetékes szakorvosi (pszichiátriai, neurológiai, geriátriai) ellátással való együttműködés módját.

5. Cím

AZ ÁTMENETI ELHELYEZÉST NYÚJTÓ INTÉZMÉNYEKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK

85. § (1) Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátásra legfeljebb egy évig kerülhet sor.

(2) Az (1) bekezdés szerinti határidő elteltét megelőzően egy hónappal az intézmény vezetője megvizsgálja, hogy az ellátást igénybe vevő családi környezetébe visszahelyezhető-e, illetve ellátása személyes gondoskodás útján biztosítható-e.

(3) Ha az ellátást igénybe vevő családi környezetébe nem helyezhető vissza, az intézmény vezetője az ellátás időtartamát további egy évvel meghosszabbíthatja.

(4) Ha az ellátást igénybe vevőt más, személyes gondoskodást nyújtó intézményben el lehet látni, a megfelelő intézménybe történő áthelyezés lehetőségéről az intézmény vezetője tájékoztatást ad. Az új intézménybe történő elhelyezésig az ellátást igénybe vevő ellátását változatlan feltételekkel kell biztosítani.

(5) Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézményekre az 50. § (2) bekezdés *g)* pontjában, az 54. § (1) bekezdés *d)* pontjában, az 55. § (1) bekezdés *a)* és *c)* pontjában, (2) bekezdésében, 56. §-ában, 58-59. §-ában foglaltakat nem kell alkalmazni.

(6) Az (1) és a (3) bekezdés szerinti egyéves időtartam számításakor az átmeneti elhelyezést nyújtó intézményben töltött időszakokat - ha az ellátás megszakítása kevesebb mint 30 napra történt - össze kell adni.

86. § (1) A fogyatékos személyek gondozóházában lehetőség szerint a fogyatékoság jellege szerint elkülönített gondozási egységekben kell az ellátást megszervezni.

(2) Az intézmény vezetője a gondozási egységeket az ellátást igénybe vevők életkora és fejlettségi szintje szerint alakítja ki.

87. § (1) A pszichiátriai betegek átmeneti intézménye a mentális és pszichiátriai problémákkal küzdő személy részére nyújt ideiglenes elhelyezést.

(2) A szenvedélybetegek átmeneti intézménye az alkohol-, drog- és egyéb függőségi problémával küzdő személy részére nyújt ideiglenes elhelyezést.

(3) A pszichiátriai betegek, valamint a szenvedélybetegek átmeneti intézményében folyó munka célja az önálló életvitel feltételeinek fenntartása a szociális segítségnyújtás lehetőségeinek felhasználásával és speciális programok szervezésével (készségfejlesztés, stresszkezelés, munkavállalással kapcsolatos tréningek, szociális esetmunka, életvezetési készségek fejlesztésének elősegítése, szabadidős programok).

6. Cím

A LAKÓÓTTHON

A lakóotthonra vonatkozó általános szabályok

A lakóotthon létrehozása

88. § (1) A lakóotthon a következő formákban működtethető:

a) már működő - fogyatékos személyeket, illetve pszichiátriai betegeket ellátó - ápoló-gondozó otthonhoz, valamint rehabilitációs intézményhez kapcsolódóan, vagy
b) önálló szervezetben.

(2) A lakóotthonban olyan elhelyezési körülményeket kell biztosítani, amely lehetővé teszi az ellátást igénybe vevő egyéni igényeinek minél szélesebb körű figyelembevételét.

(3) Tízennégy fő befogadására alkalmas lakóotthon akkor hozható létre, ha

a) az intézmény kialakítására csak egy már meglévő épületben van mód, és
b) az épület adottságai, méretei ezt indokoltá teszik.

89. § (1) A lakóotthonba az a személy helyezhető el, aki

a) önellátásra legalább részben képes,
b) elégséges jövedelemmel rendelkezik az új életforma költségeinek viseléséhez,
c) folyamatos tartós ápolást, felügyeletet nem igényel.

(2) A lakóotthonban - a szociális intézményből történő áthelyezés esetén - az (1) bekezdésben foglaltakon túl az a személy helyezhető el, aki az egyéni gondozási és egyéni fejlesztési terv részét képező egyéni fejlesztő program lezárását követően elfogadja a kihelyezést.

(3) A lakóotthonban ellátottakat próbaidővel is fel lehet venni. A próbaidő tartama hat hónapnál hosszabb nem lehet.

(4) A lakóotthonban azonos és különböző típusú betegségben, fogyatékoságban szenvedő személyek egyaránt elhelyezhetők, figyelemmel kell azonban lenni az ellátást igénybe vevőkről készített szakorvosi véleményre.

(5) A rehabilitációs célú lakóotthonban különböző ellátási csoportba tartozó személyek is elhelyezhetők, ha egyéni rehabilitációs programjuk, egyéni fejlesztési tervük az együttműködést lehetővé teszi.

90. § (1) Az intézmény vezetőjének feladata, hogy megállapítsa az önellátásra való képesség mértékét, figyelembe véve az intézmény orvosának, a felülvizsgálatot végző bizottságnak, esetleg az ellátottat kezelő szakorvosnak a véleményét.

(2) Az intézmény mellett működő lakóotthon számára igény szerint biztosítani kell a szükséges szolgáltatásokat (pl. étkeztetés, foglalkoztatás, mosatás stb.). Az önállóan működő lakóotthonban szükség szerint kell a szolgáltatásokat a fenntartónak megszervezni. A lakóotthonban folyó szakmai munkát az intézmény vezetője felügyeli.

91. § (1) Ha a lakóotthoni ellátásban részesülő személy egészségi állapotában változás következik be, részére a szükséges egészségügyi, ápolási, gondozási szolgáltatásokat ideiglenesen biztosítani kell.

(2) Tartós állapot rosszabbodás esetén intézkedni kell az ellátást igénybe vevő állapotának megfelelő elhelyezésről.

A lakóotthon szakmai feladatai

92. § (1) A lakóotthoni ellátás során - az intézmény sajátosságaitól függetlenül - biztosítani kell

a) a lakóhelyi, munkahelyi feladatok és a szabadidő eltöltésének szétválasztását, lehetőség szerint foglalkoztatást, esetleg szabadidős tevékenységeket, illetve azok szervezését,

b) az ellátást igénybe vevő életkörülményeivel kapcsolatos problémák önálló megoldását, szükség esetén segítséget a döntések meghozatalához,

c) az ellátást igénybe vevő szükségletei szerinti szolgáltatások elérhetőségének megkönnyítését.

(2) A lakóotthon erre vonatkozó igény esetén biztosíthatja az ellátást igénybe vevőről gondoskodó szülő, hozzátartozó - a lakóotthonra engedélyezett férőhelyszámon felül történő - elhelyezését, feltéve, hogy az együttélést a fogyatékos személy állapota indokolja.

(3) A lakóotthon a házirendben szabályozott esetekben - a lakóotthonra engedélyezett férőhelyszámon felül - elhelyezést biztosíthat az ellátást igénybe vevő kiskorú gyermekének. A kiskorú gyermek elhelyezésének biztosítása alapfeladatot meghaladó szolgáltatásnak minősül.

(4) A normális napi életritmus kialakítása kapcsán figyelemmel kell lenni

a) a munkavégzésre, a szabadidő eltöltésére,
b) a munka és a szabadidő megfelelő arányára,

c) továbbá a lakóotthon fenntartásában vállalt feladatok ellátására.

A lakóotthon tárgyi követelményei

93. § (1) A lakóotthon korszerű lakhatási és életkörülményeket biztosít, illetve minőségi követelményeknek megfelelő ellátást nyújt.

(2) A lakóotthon rendelkezik

a) az éjszakai és nappali tartózkodásra,

b) személyi tisztálkodásra,

c) az étel elkészítésére, főzésre,

d) az étkezésre,

e) közösségi együttlétre, tevékenységre alkalmas helyiségekkel.

(3) A lakóotthon esetében egy lakószobában kettő, kivételes esetben négy személy helyezhető el.

94. § (1) Lakóotthoni forma kialakítására az az épület alkalmas, amelyben

a) személyenként a lakószobában legalább nyolc négyzetméter nagyságú lakóterület jut,

b) tíz ellátottra két fürdőszoba (fürdőkád vagy zuhanyzó),

c) külön helyiségben két darab illemhely,

d) főzésre alkalmas helyiség, illetve nyolc-tizenkét fő elhelyezésére alkalmas étkezőhelyiség,

e) 8-10 fő ellátott esetén ellátottanként legalább két négyzetméter, 10 fő ellátott felett legalább húsz négyzetméter alapterületű közösségi együttlétre szolgáló helyiség

található, valamint

f) biztosított a folyamatos melegvíz-, fűtés- és energiaszolgáltatás.

(2) A főzésre alkalmas helyiségnek alkalmasnak kell lennie meleg étel készítésére. A főzésre alkalmas helyiségnek átlagos felszereltségűnek kell lennie.

A lakóotthon szolgáltatásai

95. § (1) Az ellátást igénybe vevő a lakóotthontól a következő szolgáltatásokat igényelheti:

a) étkezés,

b) munka jellegű foglalkoztatás megszervezése,

c) pénzkezeléssel kapcsolatos segítségnyújtás,

d) egészségügyi, mentálhigiénés alapszolgáltatás (tanácsadás, életvitel javítását segítő programok),

e) szabadidős programok szervezése (kirándulás, rendezvények),

f) sportszerek használatának biztosítása.

(2) A lakóotthonban a szociális segítő szervezi a foglalkoztatást, a szabadidős programokat.

A lakóotthoni ellátást igénybe vevők jogai

96. § (1) A lakóotthoni ellátást igénybe vevők jogosultak látogatót fogadni. A látogatók fogadásának rendjét a házirend határozza meg.

(2) A házirend az (1) bekezdésben, valamint az 5. § (3) bekezdésében foglaltakon túl tartalmazza különösen

a) azt, hogy ki, milyen feltételekkel léphet be a szobába az ott élők engedélye nélkül,

b) a takarítás rendjét, módját,

c) a lakószoba díszítését, felszerelésének kialakítását, a személyes használati tárgyak használatát.

(3) A lakóotthonban lakók joga, hogy önállóan meghatározzák a házirendben az életvitelükkel kapcsolatos együttélési szabályokat.

(4) Az ellátást igénybe vevő képességeihez mérten részt vehet a lakóotthon működtetésében.

Az ellátást igénybe vevők pénzkezelése, a jövedelem felhasználása

97. § (1) A lakóotthonban élő személy a saját vagyonát, jövedelmét, költőpénzt maga kezeli, kérésére azonban a szociális segítő a költőpénz felhasználásához segítséget nyújt számára.

(2) Ha az ellátást igénybe vevő gondnokság vagy gyámság alatt áll, a vagyonának kezelése a külön jogszabályban meghatározottak szerint történik.

A lakóotthon típusai a biztosított ellátás mértéke szerint

98. § (1) A lakóotthon a lakóközösség tagjainak önellátási képessége alapján lehet:

- a) az ellátást igénybe vevők által szervezett közösség;
- b) segítő személyek közreműködő részvételével működő közösség.

(2) Az ellátást igénybe vevők által szervezett közösség nagyfokú autonómia mellett alakítja életkörülményeit. A fenntartó feladata, hogy a lakóotthon épületének fenntartásával kapcsolatos alapvető feladatokat ellássa. Az ilyen típusú lakóotthonban élőket szükség szerint, de legalább hetente egyszer látogatja meg szociális munkás, illetve mentálhigiénés szakember.

(3) A szociális segítő közreműködésével működő lakóotthonban a fenntartó folyamatosan biztosítja az ellátást igénybe vevők mentálhigiénés ellátását. Ennek keretében a szociális segítő folyamatosan figyelemmel kíséri, szükség esetén aktívan alakítja az ellátást igénybe vevő életkörülményeivel kapcsolatos döntéseit, életvitelét.

A lakóotthonban foglalkoztatottak feladatai

99. § (1) A lakóotthonban foglalkoztatott személyek a következők:

- a) intézményvezető;
- b) szociális segítő;
- c) szükség esetén kiegészítő személyzet.

(2) A lakóotthonban foglalkoztatottnak meg kell felelniük a 3. számú mellékletben meghatározott képesítési előírásoknak.

Az egyes lakóotthonokra vonatkozó különös szabályok

Ápoló, gondozó célú lakóotthon

99A. § (1) Az ápoló, gondozó célú lakóotthonban elhelyezhető az a fogyatékos, illetve autista személy is, aki nem felel meg a 89. § (1) bekezdésének a) és c) pontjában foglalt feltételeknek.

(2) Az ápoló, gondozó célú lakóotthonban biztosítani kell az ellátottak folyamatos ápolását, gondozását és felügyeletét, valamint

- a) a 95. § (1) bekezdésének a) és d)-e) pontja szerinti szolgáltatásokat,
- b) a személyre szóló fejlesztő foglalkozásokat,
- c) szükség esetén az ellátottak szállítását.

Fogyatékos személyek lakóotthonára vonatkozó különös szabályok

100. § (1) A fogyatékos személyek lakóotthonát úgy kell kialakítani, hogy

- a) a lakóotthon akadálymentes megközelíthetősége,
  - b) a támogató szolgálat szükség szerinti igénybevételének lehetősége,
  - c) szükség esetén a szociális intézmény, így különösen fogyatékos személyt vagy pszichiátriai beteget ápoló-gondozó, vagy rehabilitációs intézmény, családsegítő szolgálat elérhetősége
- biztosított legyen.

(2) A fogyatékos személyek lakóotthonában élőket - a 98. § (2) bekezdésében foglaltak mellett - a támogató szolgálat személyi segítője is szükség szerint, de legalább hetente egyszer meglátogatja.

A pszichiátriai és szenvedélybetegek lakóotthonára vonatkozó különös szabályok

101. § (1) A lakóotthonban nem helyezhető el olyan személy, aki közösségi együttlétre alkalmatlan, a vele együtt élő társaira nézve veszélyes magatartást tanúsíthat.

(2) A lakóotthonban biztosítani kell a szükséges egészségügyi ellátást, illetve annak szervezését. A lakóotthonban dolgozó szociális segítő aktív kapcsolatot tart fenn az ellátást igénybe vevők kezelőorvosával, szakorvosával, valamint a hozzátartozókkal. A lakóotthon életét lehetőleg nyitottan kell megszervezni, a rendezvényekre, programokra a közeli hozzátartozók részvételét biztosítani kell.

(3) A pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek lakóotthonában élők - a 98. § (2) bekezdésében foglaltak mellett - a közösségi pszichiátriai gondozó, illetve a szenvedélybetegek közösségi gondozója is szükség szerint, de legalább hetente egyszer meglátogatja.

Korlátozó intézkedés elrendelése

101/A. § (1) A pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek és fogyatékos személyek bentlakásos intézményében ha az ellátott személy veszélyeztető vagy közvetlen veszélyeztető magatartást tanúsít, az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény vonatkozó rendelkezéseit kell értelemszerűen alkalmazni.

(2) A korlátozó intézkedés alkalmazásáról a szolgáltatást nyújtó részletes eljárásrendet alakít ki a házirendben, amelynek tartalmaznia kell

- a) az intézmény munkarendjét figyelembe véve a korlátozó intézkedés elrendelésének szabályait,
- b) a korlátozó intézkedés egyes formái mellé rendelt maximális időtartamot,
- c) a korlátozó intézkedés egyes formái mellé rendelt megfigyelés szabályait,
- d) a korlátozás feloldásának szabályait,
- e) a panaszjog gyakorlásának részletes szabályait.

(3) Korlátozó intézkedés alkalmazása esetén - ide nem értve a pszichés megnyugtatót - a 6. számú melléklet szerinti adatlapot kell kitölteni. A korlátozó intézkedés időtartama alatti megfigyeléseket, állapotleírást a betétlapon kell részletesen feltüntetni. A kitöltött adatlapot a gondozási tervhez kell csatolni.

(4) Az intézménybe történő felvételkor az intézményvezető írásos formában tájékoztatja az ellátást igénybe vevőt, illetve törvényes képviselőjét

- a) a szervezeti és működési szabályzat korlátozó intézkedésre vonatkozó szabályairól,
- b) az ellátotti jogokról a korlátozó intézkedés alkalmazása esetén,
- c) az ellátottjogi képviselő, illetve az érdekképviseleti fórum elérési lehetőségéről,
- d) a panaszjog lehetőségéről, gyakorlásának szabályairól.

(5) A (4) bekezdés szerinti tájékoztatót az ellátott, törvényes képviselője és az intézmény vezetője aláírják.

(6) Az ellátottat szóban tájékoztatni kell a korlátozó intézkedés végrehajtása előtt annak elrendeléséről és formájáról, valamint a korlátozó intézkedés feloldásáról.

(7) Az ellátott törvényes képviselőjét tájékoztatni kell

a) a korlátozó intézkedés végrehajtása előtt, halaszthatatlan esetben a végrehajtás alatt vagy azt követően 3 napon belül a korlátozó intézkedés elrendeléséről és formájáról,

b) a korlátozó intézkedés feloldásáról.

(8) A korlátozó intézkedés feloldásáról történő tájékoztatással egyidejűleg az adatlap másolatát át kell adni, illetve meg kell küldeni az ellátottnak, valamint törvényes képviselőjének.

Intézményi szolgáltatások szervezeti integrációja

101/B. § (1) Szervezeti integráció a bentlakásos intézményi szolgáltatások egy szervezeti keretben történő működtetése, amely a különböző ellátási formák egymásra épülésével, szervezeti és szakmai összekapcsolásával, a részterületek együttműködésével valósul meg.

(2) Szervezeti integráció esetében a szervezeti egységek közötti munkamegosztást, a feladatkörök elhatárolását és a felelősségi szabályokat részletesen meg kell határozni a szervezeti és működési szabályzatban.

(3) Már működő szolgáltatás szervezeti átalakításánál az ellátottak jogai nem sérülhetnek, és folyamatos ellátásuk nem szakítható meg.

(4) A szervezeti integrációban működő intézményeknek - az e rendeletben foglalt felmentési szabályok figyelembevételével - meg kell felelni az adott intézménytípusra előírt személyi, tárgyi és szakmai feltételeknek.

(5) A szervezeti integrációban működő szolgáltatások között a fenntartó a szakmai létszámot átcsoportosíthatja.

(6) Szervezeti integráció esetén az egyes munkakörökre vonatkozó szakmai létszámok összeszámolhatóak, és az együttes létszám

a) ápoló-gondozó munkakörök esetében

aa) ha az adott munkakörben legfeljebb 20 fő dolgozik, 10%-kal,

ab) ha az adott munkakörben 20 főnél többen dolgoznak, 5%-kal,
b) amennyiben az együttes létszám 1 fő feletti, szociális és mentálhigiénés munkatárs munkakörben 1 fővel csökkenthető.

101/C. § (1) Részleg a bentlakásos intézmény szervezeti keretein belül valamely speciális szükségletű ellátotti csoportra tekintettel, vagy az intézmény profiljához szakmailag kapcsolódó szolgáltatási forma biztosítása érdekében alakítható ki.

(2)

(3) A részleg esetében nem kell külön kialakítani

a) a közösségi együttlét céljára,

b) a látogatók fogadására,

c) az étkezésre,

d) az egészségügyi ellátás céljára,

e) a fizioterápia és torna céljára,

f) amennyiben megfelelő munkaszervezéssel a közös használat megoldható, a mentális gondozás céljára szolgáló helyiségeket.

(4)

101/D. § (1)-(2)

(3) Vegyes profilú intézmény esetén elegendő egy közös helyiséget kialakítani a 101/C. § (3) bekezdésében meghatározott célokra.

(4)

101/E. §

101/F. § Ha több bentlakásos intézményi ellátás kerül egy intézmény keretében megszervezésre, az intézményvezetői munkakört az intézmény által nyújtott bármelyik ellátási forma vezetőjére meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy betöltheti.

7. Cím

A HAJLÉKTALAN SZEMÉLYEK ELLÁTÁSÁRA VONATKOZÓ KÜLÖNÖS SZABÁLYOK

102. § (1) A hajléktalan ellátás megszervezése során figyelemmel kell lenni az ellátást igénybe vevők alapvető jogaira, emberi méltóságára.

(2) A hajléktalan személyek ellátását végző intézmény segítséget nyújt a hajléktalan személy életviteléhez, elősegítve a szociális ellátások igénybevételét, elérését.

A nappali melegedő

103. § (1) A nappali melegedő lehetőséget biztosít a hajléktalan személyek részére

a) a közösségi együttlétre,

b) a pihenésre,

c) a személyi tisztálkodásra,

d) a személyes ruházat tisztítására,

e) az étel melegítésére, tálalására, elfogyasztására.

(2)

(3) A nappali melegedő szolgáltatásairól a *11. számú melléklet* szerinti nyilvántartást kell vezetni.

Utcai szociális munka

104. § (1) Az utcai szociális munka célja az ellátatlan, de az intézményes gondozással szemben bizalmatlan, az utcán életvitelszerűen tartózkodó egyének, csoportok szociális és mentális segítése, elsősorban életmentés, megelőzés, integrálás céljából.

(2) Az utcai szociális munka körébe tartozik különösen

a) a hajléktalan személyek felkutatása, szükség esetén a megfelelő intézménybe juttatása,

b) tájékoztatás, információnyújtás,

- c) ügyintézés,
- d) szolgáltatás nyújtása,
- e) szociális munka egyénekkal, csoportokkal, közösségekkel.

(3) Az utcai szociális munkás a (2) bekezdés szerinti feladatokat a 12. számú melléklet szerinti „Gondozási lapon” dokumentálja.

(4) Az utcai szociális munkát végző számára biztosítani kell a segítségnyújtáshoz szükséges tárgyi feltételeket, szükség szerint közlekedési eszközt vagy utazási bérletet, meleg takarót, ruhaneműt, esetenként konzerv és egyéb élelmiszert, valamint készenléti gyógyszer.

(5) Az utcai szociális munkát végző szolgáltató, intézmény a (2) bekezdés szerinti feladatokat legalább munkanapokon, napi 6 órában végzi a működési engedélyében meghatározott ellátási területen. Téli időszakban az utcai szociális munkát 18 órától 22 óráig a közterületen kell biztosítani.

(6) Ha a hajléktalan személyt érintő veszélyhelyzetet az utcai szociális munkás nem tudja elhárítani, intézkedik a segítséget igénylő állapotának és helyzetének megfelelő ellátás biztosítása érdekében, és a helyszínen megvárja az ellátást, illetve intézkedést nyújtó személy megérkezését.

(7) Az utcai szociális munkát végző szolgáltatók, intézmények tevékenységüket összehangolják az ellátási területükön működő más utcai szociális munkát végző szolgáltatókkal, intézményekkel, valamint az illetékes diszpécserszolgálattal. A diszpécserszolgálattal történő együttműködéssel kapcsolatos kérdéseket együttműködési megállapodásban kell rögzíteni.

104/A. § (1) Az utcai szociális munka megszervezhető önálló szervezeti formában vagy szociális intézmény keretein belül. Az önálló szervezeti formában működtetett utcai szociális munkát végző intézmény együttműködik az ellátási területén működő szociális szolgáltatásokkal.

(2) Az utcai szociális munka - amennyiben nem önálló szervezeti formában működik - megszervezhető

a) nappali melegedő vagy hajléktalanok átmeneti szállását, illetve éjjeli menedékhelyet biztosító intézmény keretében,

b)

c) családsegítő szolgálat keretében, ha ez a helyi szükségletek figyelembevételével a családos hajléktalanok, az ifjúsági korosztály, a gyermekek segítése érdekében indokolt.

(3)

(4) Az utcai szociális gondozók munkáját koordinátor szervezi és irányítja. A négy főnél több utcai szociális gondozót foglalkoztató intézmény egy fő koordinátort alkalmaz, a négy vagy ennél kevesebb gondozót foglalkoztató intézmény esetében a koordinátort az utcai szociális gondozók közül kell kijelölni.

(5) Utcái szociális gondozó vagy koordinátor munkakörben alkalmazott személynek a foglalkoztatás kezdő időpontjától számított két hónapon belül be kell jelentkeznie utcai szociális munkával kapcsolatos képzésre, és azt a foglalkoztatás kezdő időpontjától számított négy éven belül el kell végeznie. Az utcai szociális munkával kapcsolatos képzésre történő jelentkezéseket a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézethez kell benyújtani.

Diszpécserszolgálat

104/B. § (1) Az utcákon, közterületeken élő hajléktalan emberek ellátásának hatékonyabbá tétele érdekében a szociális ágazatot irányító miniszter öt éves időtartamra regionális hatáskörű diszpécserszolgálatokat jelöl ki.

(2) A diszpécserszolgálat

a) fogadja a közterületeken élő, kritikus helyzetbe került emberekre vonatkozó bejelentéseket,

b) a bejelentéseknek megfelelően értesíti az ellátási terület szerint érintett utcai szociális munkás szolgálatot, illetve szükség esetén más ellátást kezdeményez,

c) napi kapcsolatot tart a közterületeken, nem lakás célú helyiségekben élő emberekkel foglalkozó, utcai szociális munkát végző szolgáltatókkal, intézményekkel, orvosi ügyeletekkel és a célcsoport számára ellátást nyújtó egyéb szolgáltatókkal,

d) gyűjti és rendszerezi a régióban működő, hajléktalan emberek ellátásával foglalkozó intézmények férőhelyadatait, az igénybevétel módját, valamint egyéb, a hajléktalan emberek ellátásával kapcsolatos szolgáltatásokra vonatkozó információkat,

e) számítógépes adatbázisában nyilvántartja a bejelentések kapcsán tett intézkedéseket,

f) tevékenységéről és az észlelt problémákról rendszeresen tájékoztatja a regionális módszertani intézményt.

(3) A diszpécserszolgálat a (2) bekezdés szerinti feladatokat

a) a téli időszakban folyamatosan, napi 24 órában biztosítja,

b) a téli időszakon kívül legalább munkaidőben biztosítja, és gondoskodik a munkaidőn kívüli telefonhívások fogadásáról.

Hajléktalanok átmeneti szállása

105. § (1) A hajléktalanok átmeneti szállása biztosítja

- a) az éjszakai pihenésre,
- b) a személyi tisztálkodásra,
- c) az étel melegítésére, étkezésre,
- d) a betegek elkülönítésére,
- e) a közösségi együttlétre

szolgáló helyiségeket.

(2) A hajléktalan személyek átmeneti szállásának az az intézmény alkalmas, ahol

- a) egy lakószobában legfeljebb tizenöt személy helyezhető el,
- b) a berendezési tárgyak könnyen tisztíthatók, illetve fertőtleníthetők,
- c) tizenöt ellátottra legalább egy zuhanyozó és nemenkénti illemhely jut,
- d) a lakószobában egy ellátottra legalább négy négyzetméter nagyságú lakóterület jut,
- e) a fűtés, világítás és a melegvízzel való ellátás folyamatosan biztosított.

(3) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl az intézmény biztosítja az ellátást igénybe vevő

- a) ágyneműjét,
- b) tisztálkodásához szükséges textíliát,
- c) személyes ruházatának tisztításához szükséges feltételeket,
- d) személyes használati tárgyainak biztonságos megőrzését,
- e) részére nyújtandó elsősegélyhez szükséges felszerelést.

106. § (1) Az átmeneti szállás nyitva tartását gondozási tevékenységének megfelelően kell meghatározni, azonban az nem lehet kevesebb napi tizenhat óránál.

(2) A hajléktalan személyek átmeneti szállásán az ellátást igénybe vevők szociális és mentális gondozását legalább napi hat órai időtartamban biztosítani kell.

(3) Az átmeneti szálláson végzendő szociális és mentális gondozás körébe tartozik különösen

- a) az egyéni esetkezelés, szociális csoportmunka, közösségi szociális munka,
- b) az átmeneti szállóról történő továbblépéshez nyújtott személyre szabott segítség,
- c) az intézményen belüli közösségi élet szervezése,
- d) a szocioterápia,
- e) a családi és társadalmi kapcsolatok ápolásának segítése,
- f) a hivatalos ügyek intézésének segítése.

(4) A szociális munka alapján végzett gondozást a *13. számú melléklet* szerinti egyéni nyilvántartó lapon kell rögzíteni.

Hajléktalanok éjjeli menedékhelye

107. § (1) A hajléktalan személyek éjjeli menedékhelyére a 105. § rendelkezései az irányadók azzal, hogy egy lakószobában legfeljebb húsz személy helyezhető el, és nem szükséges ágynemű biztosítása.

(2) Az éjjeli menedékhely este, illetve éjszaka legalább napi tizennégy órát tart nyitva. Az éjjeli menedékhely az előforduló konfliktushelyzetek megelőzésére, illetve kezelésére a nyitvatartási időben szakképzett munkaerővel ügyeletet biztosít.

(3) Az éjjeli menedékhelyen legalább napi négy órában szociális munkás alkalmazásával szociális munkát kell végezni. A szociális munka körébe tartozik különösen:

- a) szociális információk biztosítása,
- b) az ellátást igénybe vevő jogosultságaira vonatkozó tanácsadás.

Az időszakos férőhelyszám-bővítés

107/A. § (1) A hajléktalanok átmeneti szállását, az éjjeli menedékhelyet, valamint a nappali melegedőt működtető fenntartó a közterületen vagy lakhatásra alkalmatlan helyiségben életvitelszerűen tartózkodó hajléktalan személyek ellátásának, a közvetlen életveszély elhárításának érdekében a téli időszakban időszakos férőhelyeket biztosíthat.

(2) A férőhelyszám-bővítés végrehajtható már működő intézmény épületében, az engedélyezett férőhelyszám növelésével, illetve különálló, az éves intézményi ellátásban nem hasznosított, a téli időszakban működtetni kívánt saját tulajdonban lévő, bérelt vagy használati joggal biztosított épületben, helyiségben.

(3) Az időszakos férőhely engedélyezése iránti kérelemhez csatolt szakmai programnak tartalmaznia kell

a) a szolgáltatás célját, feladatát, indokoltságát,

b) az ellátottak körét, jellemzőit,

c) a feladatellátás szakmai tartalmát, módját, a szolgáltatások formáit, körét, rendszerességét,

d) a szolgáltatás igénybevételeinek feltételeit, módját,

e) az ellátottak és a szociális szolgáltatást végzők jogainak védelmével kapcsolatos intézkedéseket.

107/B. § (1) A hajléktalanok átmeneti szállásán időszakos férőhelyszám-bővítés abban az esetben hajtható végre, ha a bővítés az időszakot megelőző férőhelyeket igénybevevők ellátását nem zavarja.

(2) A hajléktalanok átmeneti szállásán végrehajtott férőhelyszám-bővítés nem haladhatja meg az intézmény ideiglenes vagy állandó működési engedélyében szereplő férőhelyszám 30%-át.

(3) Az időszakos férőhelyszám-bővítéskor az intézmény biztosítja

a) 105. § (1) bekezdésének *a)*-*c)*, valamint *e)* pontjában foglaltakat,

b) a 105. § (3) bekezdésének *b)*-*e)* pontjaiban foglaltakat,

c) az egészségügyi alapellátás megszervezését, szükség szerint a szakellátáshoz való hozzájutás segítését.

(4) Időszakos férőhelyszám-bővítést olyan helyiségben, épületben lehet megvalósítani, ahol

a) lakoszobánként legfeljebb húsz személyt lehet elhelyezni,

b) a berendezési tárgyak könnyen tisztíthatók, illetve fertőtleníthetők,

c) a lakoszobában egy ellátottra minimum négy négyzetméter lakóterület jut,

d) a fűtés, világítás és meleg vízzel való ellátás folyamatosan biztosított.

(5) Az időszakos férőhelyszám-bővítés időszakában az intézményben húsz ellátottra jut legalább egy zuhanyzó és egy nemenkénti illemhely.

(6) A 106. §-ban felsoroltakat az időszakosan kialakított férőhelyek tekintetében is figyelembe kell venni.

107/C. § (1) A hajléktalanok éjjeli menedékhelye esetében az időszakos férőhelyszám-bővítéskor az intézményben vagy az időszakosan kialakított intézményben biztosítani kell a 105. § (1) bekezdésének *a)*-*c)* és *e)* pontjában foglaltakat.

(3) Az időszakos férőhelyek kialakítására az az intézmény, illetve különálló épület, helyiség alkalmas, ahol

a) a berendezési tárgyak könnyen tisztíthatók, illetve fertőtleníthetők,

b) a lakoszobában és az ellátottak által használt közösségi helyiségekben egy ellátottra legalább három négyzetméter nagyságú terület jut úgy, hogy

ba) huszonöt ellátottra jut legalább egy zuhanyzó és egy nemenkénti illemhely,

bb) a fűtés, világítás és a meleg vízzel való ellátás folyamatosan biztosított.

(4) A (3) bekezdésen túl az intézmény biztosítja a 105. § (3) bekezdésének *b)*-*e)* pontjában foglaltakat.

(5) Az férőhelyszám-bővítés időszakában az intézmény működésére a 107. § (2)-(3) bekezdései az irányadóak.

107/D. § (1) A nappali melegedő az időszakos férőhelyeken az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek számára krízishelyzetben éjszakai szállást biztosít.

(2) A nappali melegedő az időszakos férőhelyek tekintetében éjjeli menedékhelynek minősül, az időszakos férőhelyek kialakítására és az időszakos férőhelyeken elhelyezettnek nyújtott szolgáltatásokra a 107/C. §-ban foglalt szabályokat kell alkalmazni.

Bázis-szállás

107/E. § (1) A bázis-szállás a téli időszakban jelentkező ellátási krízishelyzetben biztosítja a hajléktalan személyek szállását, pihenését, melegedését és tisztálkodását.

(2) Ellátási krízishelyzet akkor áll fenn, ha

a) a napi átlaghőmérséklet egymást követő öt naptári napon keresztül -5 °C alatt van, és

b) az ellátást igénylő hajléktalan személyek ellátása az időszakos férőhelyeken sem biztosítható.

(3) A (2) bekezdés *b)* pontja szerinti körülmény fennállását az illetékes diszpécser szolgálat szakvéleménye állapítja meg.

(4) Bázis-szállást éjjeli menedékhelyet vagy hajléktalanok átmeneti szállását működtető fenntartó hozhat létre. A feladat ellátásához szükséges személyi feltételekre a 2. számú melléklet intézményen kívül működtetett időszakos férőhelyekre vonatkozó szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a bázis-szálláson állandó orvosi felügyeletet is biztosítani kell.

(5) A bázis-szállás az ellátási krízishelyzet fennállásának időtartama alatt folyamatos nyitvatartással működik. A bázis-szállás megszüntetésére akkor kerül sor, ha a napi átlaghőmérséklet egymást követő öt naptári napon keresztül 0 °C felett van, vagy az illetékes diszpécser szolgálat a további működést - a (2) bekezdés *b)* pontja alapján - nem tartja indokoltnak.

(6) Bázis-szállás közművesített belterületen működtethető. A működés során biztosítani kell a higiénés feltételeket, valamint a személyes tisztálkodás lehetőségét.

(7) A bázis-szálláson ellátásban részesített személyekre vonatkozóan a 14. számú mellékletben szereplő nyilvántartást kell vezetni.

Hajléktalanok otthona

108. § (1) Hajléktalanok otthonába olyan hajléktalan személy vehető fel, akinek ellátása átmeneti szálláshelyen már nem biztosítható, és kora, egészségi állapota miatt fokozott gondozást-ápolást igényel.

(2) A hajléktalanok otthonában az ellátást igénybe vevő speciális mentálhigiénés ellátásáról gondoskodni kell, különös tekintettel a hajléktalan életmódból fakadó sajátosságokra.

(3) A hajléktalanok otthonában az egészségügyi ellátásnak ki kell terjednie az ellátást igénybe vevő rendszeres gyógyító, megelőző és higiénés felügyeletére, a szakorvosi ellátás megszervezésére, az ápolásra, az egészségügyi rehabilitációra és szükség esetén a kórházi ellátás megszervezésére.

Hajléktalan személyek rehabilitációs intézménye

109. § (1) A hajléktalan személyek rehabilitációs intézménye annak a munkaképes korú, de egészségi, pszichés és szociális állapotában visszafordítható módon károsodott személynek az elhelyezését szolgálja, aki önként vállalja és tevékenyen vesz részt a számára szervezett komplex, átfogó rehabilitációs folyamatban, és akinek a szociális ellátása ilyen módon indokolt.

(2) A hajléktalan személyek rehabilitációs intézményének alapvető feladata, hogy az ellátást igénybe vevőt segítse

a) önálló életvezetésének visszaállításában, illetve kialakításában,

b) munkavégzési képességeinek helyreállításában,

c) lakhatásának megőrzésében és annak megoldásában,

d) kapcsolatteremtő, kapcsolattartó képességeinek fejlesztésében, társas kapcsolatokban, a közösségekben való létezés normáinak elfogadásában,

e) kulturális integrációjában, szabadidős tevékenységek gyakorlásában.

(3) A rehabilitációs intézmény vezetője a gondozás megszűnésének várható időpontját megelőző legalább hat hónappal korábban - az utógondozás előkészítése érdekében - az ellátást igénybe vevő hozzájárulásával felveszi a kapcsolatot az ellátott hozzátartozóival, valamint a lakóhelye szerint illetékes

a) települési önkormányzat, a fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzőjével a családi, illetve lakóhelyi környezetbe történő visszahelyezés előkészítése,

b) megyei, fővárosi munkaügyi központtal, illetve annak kirendeltségével az esetleges munkavállalás előkészítése,

c) települési önkormányzat, a fővárosban a kerületi önkormányzat illetékes szervezeti egységével a szükséges és jogos ellátások biztosítása, lakhatási lehetőségek és a lakhatás megtartását segítő támogatások nyújtása,

d) szociális és más szervezetekkel, intézményekkel a szociális és mentális támogatás biztosítása érdekében.

110. § Az utógondozás körébe tartozik különösen:

a) a rehabilitált személy támogatása a külső környezetbe való beilleszkedésben, szükség esetén a környezet felkészítése,

b) a tanácsadás, az informálás,

c) a lakóhely szerinti alapszolgáltatást nyújtó szociális szolgáltatókkal, intézményekkel való kapcsolattartás,

d) a munkahelyi beilleszkedés segítése, a munkahely megtartásának segítése,

e) a család, illetve az érintett szociális intézmények részére történő tanácsadás, tájékoztatás.

A SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK FELADATAINAK SEGÍTÉSE

111. § A szociális ágazat irányítását végző minisztérium, valamint a Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet az alap- és szakellátás intézményei szakmai feladatainak teljesítését módszertani útmutató kiadásával segíti.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

112. § (1) Ez a rendelet - a (2) bekezdésben foglaltakat kivéve - a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

(2) E rendelet 52. §-a 2001. január 1-jén lép hatályba.

(3)-(4)

113. §

114. § (1)

(2) A munkáltatói jogkör gyakorlója a 3. számú melléklet szerinti képesítési előírások alól felmentést adhat annak az intézménnyel közalkalmazotti vagy munkaviszonyban lévő személynek, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár e rendelet hatálybalépésétől számított tíz éven belül éri el.

(3) Az e rendelet hatálybalépésekor már működő intézményekkel közalkalmazotti jogviszonyban vagy munkaviszonyban álló személyt közalkalmazotti jogviszonyának, illetve munkaviszonyának fennállásáig szakképzettnek kell tekinteni akkor is, ha a 3. számú mellékletben meghatározott szakirányú szakképzettséggel nem rendelkezik, de szakképzettsége megfelel

a) az e rendelet hatálybalépését megelőző napon hatályban lévő rendeletben előírt képesítési előírásoknak, vagy

b) az e rendelet 3. számú mellékletében szakirányú szakképzettség hiányában előírt képesítési előírásoknak és a rendelet hatálybalépésekor a vezető beosztást vagy a képesítéshez kötött munkakört betölti.

(4)

(5) 2002. december 31-ét követően csak az a személy kaphat megbízást, illetve nyerhet kinevezést a 3. számú melléklet szerinti vezetői beosztásba vagy munkakörbe, aki szakirányú szakképzettséggel rendelkezik.

115. §

1. számú melléklet az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelethez

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény szabályzatai

I. Az intézmény működésével összefüggő szabályzatok

1. iratkezelési szabályzat
2. érdek-képviselési fórum működésének szabályzata

II. Gazdasági szabályzatok

1. számviteli szabályzat
2. pénzkezelési szabályzat
3. anyaggazdálkodási, leltár és selejtezési szabályzat
4. vagyonvédelmi szabályzat

III. Műszaki ellátási szabályzatok

1. munkavédelmi szabályzat
2. tűzvédelmi szabályzat
3. gépjármű használati szabályzat

2. számú melléklet az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelethez

A személyes gondoskodás formáinak szakmai létszámnormái

I. Alapszolgáltatások

1. Étkeztetés
- szociális segítő (100 főre vetítve) 1 fő
2. Házi segítségnyújtás
- a) házi segítségnyújtásban ellátottak száma szerint (9 ellátottra vetítve)
- szociális gondozó 1 fő
- b) 10 vagy több főállású szociális gondozó esetén
- vezető gondozó 1 fő
3. Családsegítés
- családgondozó (2000-5000 fő lakosig, és 5000 fő lakos felett 5000 főre vetítve; ha a szervezetileg egy egységben dolgozó családgondozók száma három vagy ennél több, akkor közülük vezető családgondozót kell kinevezni) 1 fő

- szociális segítő vagy tanácsadó (30 000 lakosra vetítve)	2 fő
4. Falugondnoki és tanyagondnoki szolgálat	
- falugondnok	1 fő
- tanyagondnok	1 fő
5. Támogató szolgálat	
- vezető	1 fő
- személyi segítő	2 fő
- gépkocsivezető	1 fő
6. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a szolgáltatás készenléti rendszerben történő folyamatos működtetéséhez 40 készülékenként legalább 2 fő szociális gondozó szükséges	
7. Közösségi ellátások	
a) Önálló szolgáltatás esetén:	
Közösségi koordinátor	1 fő
Közösségi gondozó	2 fő
Orvos konzultáns	havi 4 óra
b) Integrált ellátás keretein belül:	
Közösségi koordinátor	1/2 fő, ill. 1 fő - 4 közösségi gondozó esetén
Közösségi gondozó	2 fő
Orvos konzultáns	havi 4 óra
ca) Önálló alacsonyküszöbű ellátás esetén:	
Koordinátor	1 fő
Konzultáns	napi 4 óra
Segítő	2 fő
cb) Integrált alacsonyküszöbű ellátás keretein belül:	
Koordinátor	napi 4 óra
Konzultáns	napi 4 óra
Segítő	2 fő
8. Utcai szociális munka	
- utcai szolgálat koordinátor (4 vagy annál kevesebb utcai szociális munkást alkalmazó utcai szolgálat esetében a koordinátori feladat ellátásával megbízható az utcai szociális munkások egyike)	1 fő
- utcai szociális munkás	2 fő
9.	
<i>II. Intézményi ellátások</i>	
<i>1. Nappali ellátást nyújtó intézmények</i>	
<i>A) Idősek klubja</i>	
- nappali ellátást vezető	1 fő
- szociális gondozó (30 férőhelyre vetítve)	1 fő
- 6 napos vagy folyamatos nyitva tartás esetén szociális gondozó (30 férőhelyre vetítve)	1 fő
<i>B)</i>	
<i>C) Fogyatékosok nappali intézménye</i>	
- intézményvezető	1 fő
- terápiás munkatárs (három gondozási csoportra)	1 fő
= szociális gondozó	1 fő
= súlyos vagy halmozottan fogyatékos személy ellátása esetében szociális gondozó (gondozási csoportonként)	1 fő

D) Pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali intézménye	
- intézményvezető	1 fő
- terápiás segítő (50 főre vetítve)	2 fő
E) Nappali melegedő	
- intézményvezető	1 fő
- szociális segítő (tárgyvetet megelőző év napi átlagforgalma alapján minden 50 megforduló ellátottanként)	1 fő
szociális, mentálhigiénés munkatárs (tárgyvetet megelőző év napi átlagforgalma alapján minden 50 ellátottanként)	négy óra
F) Demens személyek nappali intézménye ellátottak száma szerint (5-7 fő ellátott)	
- szociális, mentálhigiénés munkatárs	napi 4 óra
- szociális gondozó	1 fő
2. <i>Bentlakást nyújtó intézmények</i>	
A három műszakos folyamatos ellátást biztosító intézményben - kivéve a drogbetegeket ellátó intézményt, a hajléktalanok átmeneti szállását és a lakóotthont - az ápolói-gondozói feladatok ellátásához minimálisan 5 fő alkalmazása szükséges az intézményvezetőn és a kisegítő személyzeten kívül.	
A) Idősek otthona	
- intézményvezető	1 fő
- orvos	
= 100 férőhely alatt	heti 4 óra
= 100-200 férőhely között	heti 6 óra
= 200 férőhely felett	1 fő
- intézményvezető ápoló (100 férőhely felett)	1 fő
- ápoló, gondozó (100 férőhelyre vetítve)	24 fő
- mozgásterapeuta (ajánlott létszám)	
= 100 férőhelyig	heti 4 óra
= 100 férőhely felett	1 fő
- szociális, mentálhigiénés munkatárs (50 férőhelyre vetítve)	1 fő
- foglalkoztatásszervező (100 férőhelyre vetítve, ajánlott létszám)	1 fő
B) Pszichiátriai és szenvedélybetegek tartós bentlakást nyújtó intézménye (drogbetegeket ellátó intézmény kivételével)	
- intézményvezető	1 fő
- orvos	
= 100 férőhely alatt	heti 8 óra
= 100-200 férőhely között	heti 12 óra
= 200 férőhely felett (ezen belül kell biztosítani a szükséges szakorvosi ellátást is)	heti 4 óra és 1 fő
- intézményvezető ápoló (100 férőhely felett)	1 fő
- ápoló, gondozó (100 férőhelyre vetítve)	
= ápolást, gondozást nyújtó intézmény	24 fő
= rehabilitációs intézmény	12 fő
- szociális, mentálhigiénés munkatárs (200 férőhelyig 50 férőhelyre vetítve, 200 férőhely felett 100 férőhelyre vetítve)	
= ápolást, gondozást nyújtó intézmény	1 fő
= rehabilitációs intézmény	2 fő
- foglalkoztatásszervező, (200 férőhelyig 50 férőhelyre vetítve, 200 férőhely felett 100 férőhelyre vetítve, ajánlott létszám)	
= ápolást, gondozást nyújtó intézmény	1 fő
= rehabilitációs intézmény	2 fő
C) Drogbetegeket ellátó intézmény	
- intézményvezető	1 fő
- orvos	
= 100 férőhely alatt	heti 4 óra
= 100 férőhely felett	heti 6 óra
- szociális, mentálhigiénés munkatárs (50 férőhelyenként)	3 fő

- foglalkoztatásszervező (ajánlott létszám, 50 férőhelyenként)	2 fő
<i>D) Fogyatékosok tartós bentlakást nyújtó intézménye</i>	
- intézményvezető	1 fő
- orvos	
= 100 férőhely alatt	heti 4 óra
= 100-200 férőhely között	heti 6 óra
= 200 férőhely felett	1 fő
- intézményvezető ápoló (100 férőhely felett)	1 fő
Rehabilitációs intézmény	
- vezető pedagógus	1 fő
50 férőhelyre vetítve:	
- ápoló, gondozó	5 fő
- fejlesztő pedagógus	2 fő
- foglalkoztatás-szervező (ajánlott létszám)	
- szabadidő szervező (ajánlott létszám)	1 fő
- mozgásterapeuta (ajánlott létszám)	1 fő
- szociális és mentálhigiénés munkatárs	2 fő
100 férőhelyre vetítve:	
- szociális ügyintéző	1 fő
Ápoló, gondozó otthon	
50 férőhelyre vetítve:	
- ápoló-gondozó	
= kiskorúak ellátása esetén	20 fő
= felnőttkorúak ellátása esetén	15 fő
fejlesztő pedagógus	2 fő
szociális és mentálhigiénés munkatárs	1 fő
mozgásterapeuta (ajánlott létszám)	1 fő
foglalkoztatás-szervező (ajánlott létszám)	1 fő
100 férőhelyenként:	
szociális ügyintéző	1 fő
Súlyos fogyatékos személyeket ellátó csoport	
- osztályvezető (5 csoport irányítása)	1 fő
- gyermekgondozó-ápoló vagy ápoló-gondozó	4 fő
- mozgásterapeuta (ajánlott létszám) napi	4 óra
- pedagógus	1 fő
<i>E) Hajléktalanok tartós bentlakást nyújtó intézménye</i>	
- intézményvezető	1 fő
- orvos	
= ápolást, gondozást nyújtó intézmény heti	6 óra
= rehabilitációs intézmény	heti 2 óra
- ápoló, gondozó (100 férőhelyre vetítve)	14 fő
= ápolást, gondozást nyújtó intézmény	
- szociális, mentálhigiénés munkatárs (50 férőhelyre vetítve)	
= ápolást, gondozást nyújtó intézmény	1 fő
= rehabilitációs intézmény	5 fő
- foglalkoztatásszervező (ajánlott létszám 50 férőhelyre vetítve, amennyiben van foglalkoztatás)	napi 4 óra
<i>F) Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények</i>	
- intézményvezető	1 fő
- orvos	heti 2 óra
- ápoló, gondozó (100 férőhelyre vetítve)	
= időskorúak és fogyatékosok gondozóháza, pszichiátriai és szenvedélybetegek átmeneti otthona	16 fő
= hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása	3 fő
- szociális, mentálhigiénés munkatárs (50 férőhelyre vetítve)	
= időskorúak és fogyatékosok gondozó háza, pszichiátriai és szenvedélybetegek	1 fő

átmeneti otthona		
= hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása		4 fő
F/1) Időszakos férőhely működtetése átmeneti szállón, éjjeli menedékhelyen		
a) Intézményen belül működtetett időszakos férőhelyek:		
- szociális gondozó (20 időszakos férőhelyre)		1 fő
- szociális mentálhigiénés munkatárs		
= éjjeli menedékhely (25 időszakos férőhelyre)		1 fő
= átmeneti szállás (12 időszakos férőhelyre)		1 fő
b) Intézményen kívül működtetett időszakos férőhelyek:		
- részlegvezető		1 fő
- szociális gondozó (20 időszakos férőhelyre vetítve)		2 fő
- szociális mentálhigiénés munkatárs (25 időszakos férőhelyre)		1 fő
G)		
H) Lakóotthon		
a) Bentlakásos intézményi szervezetben működő lakóotthon		
- Rehabilitációs célú lakóotthon		
szociális segítő		2 fő
- Ápoló, gondozó célú lakóotthon		
szociális segítő		3 fő
ápoló, gondozó		1 fő
b) Önálló intézményként működő		
- Fogyatékos személyek		
= rehabilitációs célú lakóotthona		
intézményvezető		1 fő
szociális segítő		2 fő
= ápoló gondozó célú lakóotthona		
intézményvezető		1 fő
szociális segítő		2 fő
ápoló, gondozó		2 fő
fejlesztő pedagógus		1 fő
orvos		heti 4 óra
- Pszichiátriai betegek lakóotthona		
intézményvezető		1 fő
szociális segítő		2 fő
		részmunkaidőben foglalkoztatott
- Szenvedélybetegek lakóotthona		
intézményvezető		1 fő
szociális segítő		2 fő
		részmunkaidőben foglalkoztatott
I) Részleg		
50 férőhelyre vetítve	Ápoló-gondozó részleg	Rehabilitációs részleg
Orvos	heti 6 óra	heti 4 óra
Részlegvezető	1 fő	1 fő
Ápoló, gondozó		
- fogyatékos személyek	18 fő	8 fő
- idősek	10 fő	
- pszichiátriai és szenvedélybetegek		6 fő
- hajléktalan személyek	7 fő	
Szociális és mentálhigiénés munkatárs	1 fő	3 fő

Hajléktalanellátás esetén szociális segítő		2 fő
Fogyatékos ellátása esetén pedagógus	1 fő	1 fő
foglalkoztatásszervező (ajánlott létszám)	1 fő	2 fő

Kiegészítő szabályok

1. A szakmai létszámnormára vonatkozó előírások betartásával a személyes gondoskodást nyújtó intézmények, szolgálatok a saját szervezeti felépítésük és működési rendjük szerint gazdálkodnak a humán erőforrásokkal.

2. Azon munkaköröknél, ahol alternatíva szerepel - pl. ápoló és szociális gondozó -, az intézmény-, szolgáltatásvezető hatásköre a konkrét munkakör meghatározása. Az ápoló, gondozó és a szociális, mentálhigiénés munkakörök átcsoportosíthatók a rájuk meghatározott és együttesen számított létszámminimumon belül azzal, hogy az így meghatározott ápoló, gondozó létszám nem csökkenhet az intézmény számára előírt ápoló, gondozó létszám 50%-a alá.

3. Azon munkaköröknél, ahol a létszámnorma 50 férőhelyenként van meghatározva, minden megkezdett 50 férőhelyre kell az előírt létszámot biztosítani, vagyis 50 férőhelyig az alaplétszámot, ezt követően szakaszosan - 51-100, 101-150, 151-200 férőhely stb. - kell a többletlétszámról gondoskodni. A 200 férőhely feletti intézményeknél 200 férőhelyig 50 férőhelyenként, e fölött pedig 100 férőhelyenként kell létszámot biztosítani.

4. Ahol a létszámnorma 100 férőhelyre van meghatározva, a létszámot a működés megkezdésekor az intézmény engedélyezett, utóbb a működő férőhelyszámával arányosan kell biztosítani. A létszámigényt főben kell meghatározni a kerekítés általános szabályának figyelembevételével.

5. Ha a bentlakásos intézmények férőhelyszáma nem haladja meg az 50 férőhelyet, az intézményvezetői munkakör osztott munkakörben vagy részmunkaidőben is ellátható. Azon bentlakásos intézményeknél, ahol az anyaintézményen kívüli önálló telephelyen működő részleg férőhelyszáma meghaladja az 50 férőhelyet, részlegvezető alkalmazásáról is gondoskodni kell.

6. A gazdasági, pénzügyi feladatok ellátásának létszám irányzamai a bentlakásos intézmények esetén a következők:

- gazdasági vezető	1 fő
- gazdasági ügyintéző (100 férőhelyenként)	2 fő
- ügyviteli létszám (pénztáros, könyvelő, raktáros stb., 50 férőhelyenként)	1 fő
- takarítónő (1000 m ² -es takarítandó felületként)	1 fő
- műszaki létszám (beépített 4000 léghőméterenként)	1 fő
- mosónő, vasalónő (50 férőhelyenként)	1 fő
- varrónő (100 férőhelyenként)	1 fő
- étellemezésvezető (100 férőhely felett)	1 fő
- szakács, konyhalány (100 adagonként és további 30 adagonként)	5 fő
	+ 1 fő

7. A gazdasági, pénzügyi feladatok ellátásának létszám irányzamai az alapszolgáltatásokat nyújtó szociális intézmények esetén a következők:

- gazdasági ügyintéző	1 fő
- takarító	1 fő
- konyhai kisegítő (100 adagonként)	1 fő

8. A nappali intézmény, idősek klubjai esetében a szociális, mentálhigiénés létszám irányszámok kialakítása során a következő munkakörök javasoltak:

Nappali ellátást nyújtó intézmények, Idősek klubjai:	
- szociális, mentálhigiénés munkatárs	heti 4 óra

9. A tartós bentlakásos, illetve átmeneti intézmények esetében a vezetői létszám irányszámok kialakítása során a következő munkakörök javasoltak:

Tartós bentlakásos intézmények:

Szociális és mentálhigiénés csoportvezető (legalább 4 fő szociális és mentálhigiénés munkatárs alkalmazása esetén) 1 fő

Tartós bentlakásos intézmények esetében az osztályvezető ápoló (50 férőhelyenként) helyett, az intézményvezető kijelöli műszakonként a krízishelyzetre, korlátozó intézkedések eldöntésére jogosult személyt 1 fő

10. Bentlakást nyújtó intézménynek a működés megkezdésének időpontjában, illetve az azt követő három hónapban, a három műszakos folyamatos ellátás biztosítása érdekében - a drogbetegeket ellátó intézmény, a hajléktalanok átmeneti szállása és a lakóotthon kivételével - legalább az alábbi személyi feltételekkel, továbbá a férőhelyek tényleges betöltöttségének aránya alapján, a melléklet többi munkakörére megállapított létszámmal kell rendelkeznie:

- intézményvezető 1 fő

- orvos működési engedély szerinti férőhelyre vetített létszám

- ápoló, gondozó munkakör 5 fő

- szociális, mentálhigiénés munkatárs napi 2 óra

Fogyatékosok rehabilitációs intézménye esetében a fentiekén túl 1 fő fejlesztő pedagógus.

A bentlakásos intézménynek legkésőbb a működés megkezdésének időpontját követő harmadik hónap végéig a férőhelyszámnak megfelelő személyi feltételeket teljesítenie kell és ezt a működést engedélyező szervnek be kell jelentenie. A bejelentéshez csatolni kell a fenntartónak vagy - ha az alkalmazottakat a bentlakásos intézmény foglalkoztatja - a bentlakásos intézménynek és azon személyeknek, akikkel a jogszabályban előírt kötelező létszámfeltételeket teljesítik, az egybehangzó nyilatkozatát, amelyben kijelentik, hogy az adott munkakörre előírt kötelező létszámfeltételek teljesítése érdekében közalkalmazotti jogviszonyt, munkaviszonyt, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt létesítettek, valamint a szakképesítést bizonyító okirat másolatát.

11. Súlyos vagy halmozottan fogyatékos személynek minősül a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvényben ekként meghatározott személy.

3. számú melléklet az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelethez

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben foglalkoztatottak képezési előírásai

Ellátási forma	Intézményi munkakör	Képezítés
1. Szociális konyha vagy népkonyha - főzőkonyha - melegítőkonyha	konyhavezető	- ételmezésvezető, szakács, dietetikus - szociális munkás, szociális szervező - szociális asszisztens, szociális gondozó és szervező - teológus, diakónus
	szociális segítő	szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, szociális asszisztens, házi szociális gondozó, szociális otthon gondozó, középfokú végzettség
2. Házi segítségnyújtás, Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	vezető gondozó	felsőfokú szociális alapvégzettség, szociális gondozó és szervező, szociális asszisztens, gerontológiai gondozó, ápoló, pszichiátriai ápoló pszichiátriai ápoló és gondozó, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), felnőtt szakápoló, mentálhigiénés és pszichiátriai szakápoló, egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), foglalkozás-egészségügyi szakápoló, hospice szakápoló és koordinátor,

		idegelmeápoló, körzeti betegápoló, körzeti ápoló, rehabilitációs terapeuta
	szociális gondozó	szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, gerontológiai gondozó, házi szociális gondozó, szociális otthon gondozó, ápoló, általános betegápoló, pszichiátriai ápoló, pszichiátriai ápoló és gondozó, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), felnőtt szakápoló, általános ápoló, mentálhigiénés és pszichiátriai szakápoló, egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), foglalkozás-egészségügyi szakápoló, rehabilitációs tevékenység terapeuta, hospice szakápoló és koordinátor, idegelmeápoló, gyermek ideg-elme ápoló, körzeti betegápoló, körzeti ápoló, rehabilitációs terapeuta
3. Családsegítés	intézményvezető	felsőfokú szociális alapvégzettség, közösségi szociális munkás, szociális menedzser, teológus
	családgondozó	felsőfokú szociális alapvégzettség, közösségi szociális munkás, családterapeuta, teológus
	szociális segítő	szociális asszisztens
	tanácsadó	felsőfokú szociális alapvégzettség, közösségi szociális munkás, pszichopedagógus, gyógypedagógus, pedagógus, nevelőtanár, pszichológus, jogász teológus, igazgatásszervező (szociális igazgatás szakirány), szociológus, szupervizor, humán erőforrás menedzser, humánszervező, mentálhigiénikus, addiktológiai konzultáns, közgazdász - szociálpolitikus, jogi szakokleveles családvédelmi tanácsadó, szociális igazgatás szakirányú végzettség, családterapeuta, mentálhigiénikus, munkavállalási tanácsadó, mediátor
	adósságkezelési tanácsadó	megegyezik a családgondozóval + adósságkezelési tanácsadó képesítés
4. Idősek klubja, demens személyek nappali intézménye	Nappali ellátás vezető	felsőfokú szociális alapvégzettség, mentálhigiénikus, szociális menedzser, szociális asszisztens, gerontológiai gondozó, diplomás ápoló, okleveles egyetemi ápoló, okleveles ápoló, intézetvezető, mentálhigiénés asszisztens, szociális gondozó és szervező, teológus, diakónus igazgatásszervező (szociális igazgatás szakirány)
	szociális gondozó	szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, gerontológiai gondozó, házi szociális gondozó, szociális otthon gondozó, ápoló, általános betegápoló, pszichiátriai ápoló, pszichiátriai ápoló és gondozó, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), felnőtt szakápoló, általános ápoló, mentálhigiénés és pszichiátriai szakápoló, egészségügyi szakasszisztens (csak:

		gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), foglalkozás-egészségügyi szakápoló, gyógymasször, gyógytornász, rehabilitációs tevékenység terapeuta, fizioterápiás asszisztens, hospice szakápoló és koordinátor, ideg- elmeápoló, körzeti betegápoló, körzeti ápoló, rehabilitációs terapeuta
	szociális, mentálhigiénés munkatárs	felsőfokú szociális alapvégzettség, mentálhigiénés asszisztens, pszichológus, teológus, diakónus, mentálhigiénikus, szociális gondozó és szervező, szociális asszisztens, gerontológiai gondozó, népművelő, művelődésszervező
5.		
5/A. Támogató szolgálat	vezető	felsőfokú szociális alapvégzettség konduktor, egészségügyi menedzser, szociális menedzser, diplomás ápoló, védőnő, pszichopedagógus, gyógypedagógus
	személyi segítő	szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, szociális asszisztens, gerontológiai gondozó, mentálhigiénés asszisztens, ápoló, általános betegápoló, felnőtt szakápoló, házi szociális gondozó, szociális otthon gondozó, általános betegápoló, pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens
5/B. Falugondnoki és tanyagondnoki szolgálat	falugondnok	Általános iskolai végzettség
	tanyagondnok	Általános iskolai végzettség
5/C. Közösségi pszichiátriai ellátás	közösségi koordinátor	felsőfokú szociális alapvégzettség, orvos, diplomás ápoló, okleveles egyetemi ápoló, okleveles egészségügyi szaktanár, okleveles ápoló, egészségügyi szakoktató, intézetvezető, pszichopedagógus, gyógypedagógus, pszichológus, diakónus, szupervizor, mentálhigiénikus, egészségügyi menedzser, addiktológiai konzultáns, szociális menedzser, pszichológus
	közösségi gondozó	Megegyezik a közösségi koordinátor képezésével, azon túl: szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, szociális asszisztens, mentálhigiénés asszisztens, szociális szakgondozó-pszichiátriai gondozó, szociális szakgondozó-szenvedélybeteg gondozó, pszichiátriai ápoló, pszichiátriai ápoló és gondozó, klinikai szakápoló (csak: pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), felnőtt szakápoló, mentálhigiénés és pszichiátriai szakápoló, egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), rehabilitációs tevékenység terapeuta, ideg-, elmeápoló, rehabilitációs terapeuta, gyógypedagógus, gyógypedagógiai asszisztens, ápoló, pszichopedagógus, felnőtt szakápoló, foglalkozás-egészségügyi szakápoló,

	orvosi konzultáns	pszichiáter szakorvos
5/D. Szenvédélybetegek közösségi ellátása, alacsonyküszöbű ellátás	közösségi koordinátor/ alacsonyküszöbű ellátás koordinátor	felsőfokú szociális alapvégzettség, pszichológus, pszichopedagógus, orvos, addiktológiai konzultáns, diplomás ápoló, okleveles egyetemi ápoló, diakónus, védőnő + szociális gondozó és szervező szociális gondozó és ápoló szociális asszisztens szociális, gyermek- és ifjúságvédelmi ügyintéző gerontológiai gondozó mentálhigiénés asszisztens szociális segítő-rehabilitációs nevelő segítő foglalkoztatás szervező szociokulturális animátor szociális szakgondozó-pszichiátriai gondozó, szenvédélybeteg gondozó
	közösségi gondozó	Megegyezik a közösségi koordinátor képezésével, azon túl: szociális gondozó és ápoló, szociális gondozó és szervező, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), mentálhigiénés asszisztens, szociális asszisztens, szociális, gyermek- és ifjúságvédelmi ügyintéző, gerontológiai gondozó, foglalkoztatás szervező, szociokulturális animátor, szociális szakgondozó-pszichiátriai gondozó, szenvédélybeteg gondozó, egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), védőnő
	orvosi konzultáns	addiktológus, pszichiáter szakorvos
	alacsonyküszöbű ellátás konzultáns	általános szociális munkás, szociális munkás, szociálpedagógus, közösségi szociális munkás, mentálhigiénikus, addiktológiai konzultáns
5/E. Utcai szociális munka	koordinátor	felsőfokú szociális alapvégzettség, mentálhigiénikus, szociológus, szociálpolitikus, teológus, diakónus
	utcai szociális munkás	felsőfokú szociális alapvégzettség, szociális gondozó és szervező, mentálhigiénikus, pszichiátriai ápoló, felnőtt szakápoló, ápoló, általános betegápoló, általános ápoló, diakónus
5/F.		
6. Fogytékosok nappali intézménye	intézményvezető	felsőfokú szociális alapvégzettség, egészségügyi menedzser, szociális menedzser, diplomás ápoló, okleveles egyetemi ápoló, okleveles ápoló, intézetvezető, védőnő, pszichopedagógus, gyógypedagógus, pszichológus, diakónus
	terápiás munkatárs	gyógymasszőr, gyógytornász, rehabilitációs tevékenység terapeuta, rehabilitációs terapeuta, pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens, pszichopedagógus, gyógypedagógus, pszichológus, mozgásterapeuta, gyógytornász, konduktor, mentálhigiénikus

	szociális gondozó	szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, szociális asszisztens, házi szociális gondozó, szociális otthon gondozó, ápoló, általános betegápoló, felnőtt szakápoló
7. Pszichiátriai betegek nappali intézménye	intézményvezető	felsőfokú szociális alapképzés, pszichológus, mentálhigiénikus, addiktológiai konzultáns, szociális menedzser, klinikai szakpszichológus, addiktológiai szakpszichológus, diplomás ápoló, okleveles egyetemi ápoló, okleveles ápoló, intézetvezető, pszichopedagógus, humánerőforrás menedzser, humánszervező, szociális menedzser, teológus, diakónus
	terápiás segítő	szociálpolitikus, általános szociális munkás, szociális munkás, szociálpedagógus, szociális szervező, pszichopedagógus, óvodapedagógus, mentálhigiénikus, szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, szociális asszisztens, mentálhigiénés asszisztens, rehabilitációs nevelő segítő, szociális segítőrehabilitációs nevelő segítő, szociális segítőfoglalkoztatás szervező, szociális segítőszociokulturális animátor, szociális szakgondozó-pszichiátriai gondozó, szociális szakgondozó-szenvedélybeteggondozó, pszichiátriai ápoló, pszichiátriai ápoló és gondozó, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), felnőtt szakápoló, mentálhigiénés és pszichiátriai szakápoló, egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), foglalkozás-egészségügyi szakápoló, gyógymasszőr, gyógytornász, rehabilitációs tevékenység terapeuta, hospice szakápoló és koordinátor, ideg-, elmeápoló, rehabilitációs terapeuta, egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), szociális menedzser, ápoló, diplomás ápoló, okleveles egyetemi ápoló, okleveles ápoló, ápoló, általános betegápoló, körzeti betegápoló, körzeti ápoló
7/A. Szenvedélybetegek nappali intézménye	intézményvezető	felsőfokú szociális alapképzés, pszichológus, pszichopedagógus, gyógypedagógus, mentálhigiénikus, gyógypedagógus, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), mentálhigiénés asszisztens, addiktológiai konzultáns, teológus, diakónus
	terápiás segítő	felsőfokú szociális alapképzés, gyógypedagógus, pszichopedagógus, egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), rehabilitációs terapeuta, szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, szociális

		asszisztens, szociális, gyermek- és ifjúságvédelmi ügyintéző, gerontológiai gondozó, mentálhigiénés asszisztens, szociális segítő-rehabilitációs nevelő segítő, foglalkoztatás szervező, szociokulturális animátor, szociális szakgondozó-pszichiátriai gondozó, szenvedélybeteg gondozó, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), addiktológiai konzultáns, pszichiátriai ápoló, pszichiátriai ápoló és gondozó, gyógypedagógiai asszisztens
8. Nappali melegedő	intézményvezető	felsőfokú szociális alapvégzettség, közösségi szociális munkás, szociális menedzser, közgazdász-szociálpolitikus, teológus
	szociális, mentálhigiénés munkatárs	felsőfokú szociális alapvégzettség, közösségi szociális munkás, szociális asszisztens, mentálhigiénés asszisztens védőnő, teológus, diakónus, pedagógus, népművelő
	szociális segítő	szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, szociális asszisztens, mentálhigiénés asszisztens, pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens
9. Idősek bentlakást nyújtó intézményei	intézményvezető	felsőfokú szociális alapvégzettség, közgazdász, szociális menedzser, orvos, gyógypedagógus, pszichológus, okleveles egészségügyi szaktanár, egészségügyi szakoktató, felsőfokú ápoló végzettség, intézetvezető, felsőfokú egészségügyi vagy pedagógus vagy igazgatásszervező végzettség szociális igazgatás szakirányú végzettséggel, teológus
	részlegvezető	felsőfokú szociális alapvégzettség, diplomás ápoló, okleveles egyetemi ápoló, ápoló, pszichiátriai ápoló, pszichiátriai ápoló és gondozó, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), felnőtt szakápoló általános ápoló, diakónus, mentálhigiénés és pszichiátriai szakápoló, egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), foglalkozás-egészségügyi szakápoló, rehabilitációs tevékenység terapeuta, fizioterápiás asszisztens, hospice szakápoló és koordinátor, ideg- elmeápoló, körzeti betegápoló, körzeti ápoló, rehabilitációs terapeuta, szociális gondozó és szervező, szociális asszisztens, gerontológiai gondozó
	orvos	orvos
	intézményvezető ápoló	ápoló, diplomás ápoló, okleveles egyetemi ápoló, okleveles ápoló, intézetvezető, mentőtiszt, pszichiátriai ápoló, pszichiátriai ápoló és gondozó, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés

		szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), felnőtt szakápoló, mentálhigiénés és pszichiátriai szakápoló, egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), foglalkozás-egészségügyi szakápoló,
	ápoló, gondozó	ápoló, általános betegápoló, pszichiátriai ápoló, pszichiátriai ápoló és gondozó, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), felnőtt szakápoló, általános ápoló, mentálhigiénés és pszichiátriai szakápoló, egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), foglalkozás-egészségügyi szakápoló, rehabilitációs tevékenység terapeuta, fizioterápiás asszisztens, hospice szakápoló és koordinátor, ideg- elmeápoló, körzeti betegápoló, körzeti ápoló, rehabilitációs terapeuta, szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, szociális asszisztens, szociális, gyermek- és ifjúságvédelmi ügyintéző, gerontológiai gondozó, mentálhigiénés asszisztens, csecsemő- és kisgyermekgondozó, csecsemő- és kisgyermeknevelő-gondozó, bölcsődei szakgondozó, szociális gondozó-fogyatékosok gondozója, szociális szakgondozó- pszichiátriai gondozó, szenvedélybeteg gondozó, csecsemő és gyermeknevelő-gondozó, szociális otthon gondozó
	diétás nővér	dietetikus, diétás nővér, ételmezési menedzser, ételmezésvezető, ételmezésvezető
	mozgásterapeuta	gyógymasszőr, gyógytornász, rehabilitációs tevékenység terapeuta, fizioterápiás asszisztens, rehabilitációs terapeuta, mozgásterapeuta, gyógytornász, konduktor, egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens)
	foglalkoztatás szervező	általános szociális munkás, szociális munkás, szociális szervező, közösségi szociális munkás, szociális gondozó és szervező, gyógypedagógus, pedagógus, szociális asszisztens, népművelő, művelődésszervező
	szociális, mentálhigiénés munkatárs	felsőfokú szociális alapvégzettség, mentálhigiénés asszisztens, pszichológus, teológus, diakónus, mentálhigiénikus, szociális gondozó és szervező, szociális asszisztens, gerontológiai gondozó, népművelő, művelődésszervező
9/A. Fogyatékos személyek bentlakást nyújtó intézményei	intézményvezető	felsőfokú szociális alapvégzettség, egészségügyi menedzser, szociális menedzser, intézetvezető, védőnő, felsőfokú ápoló végzettség, pszichopedagógus, gyógypedagógus, pszichológus, mentálhigiénikus, teológus, orvos, felsőfokú

	egészségügyi vagy pedagógus vagy igazgatásszervező végzettség szociális igazgatás szakirányú végzettséggel, jogász
részlegvezető	diplomás ápoló, okleveles egyetemi ápoló, okleveles egészségügyi szaktanár, okleveles ápoló, ápoló, felnőtt szakápoló
orvos	orvos (az intézményben végzendő orvosi feladatok szerint)
intézményvezető ápoló	diplomás ápoló, okleveles egyetemi ápoló, okleveles ápoló, felnőtt szakápoló,
ápoló, gondozó	ápoló, általános betegápoló, felnőtt szakápoló, körzeti betegápoló, körzeti ápoló, szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, házi szociális gondozó, szociális otthon gondozó
vezető pedagógus	pszichopedagógus, gyógypedagógus, pedagógus
fejlesztő pedagógus	pszichopedagógus, gyógypedagógus, pedagógus
pedagógus	pszichopedagógus, gyógypedagógus, pedagógus
mozgásterapeuta	rehabilitációs terapeuta, mozgásterapeuta, gyógytornász, konduktor, gyógymasször, fizioterápiás asszisztens, torna tanár, rehabilitációs tevékenység terapeuta
foglalkoztatás szervező	egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), rehabilitációs terapeuta, népművelő, művelődésszervező, gyógypedagógiai asszisztens, szociális asszisztens
szociális, mentálhigiénés munkatárs	felsőfokú szociális alapvégzettség, pszichopedagógus, gyógypedagógus, pszichológus, szupervizor, rehabilitációs terapeuta, teológus, diakónus
munkavezető	rehabilitációs terapeuta, szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens, házi szociális gondozó, szociális otthon gondozó
gyermekgondozó-ápoló	csecsemő- és kisgyermekgondozó, csecsemő- és kisgyermeknevelő-gondozó, bölcsődei szakgondozó, csecsemő- és gyermekápoló, ápoló, szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, ápoló, házi szociális gondozó, szociális otthon gondozó,
szociális segítő	szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, ápoló, általános betegápoló, felnőtt szakápoló, mentálhigiénés és pszichiátriai szakápoló, körzeti betegápoló, körzeti ápoló, rehabilitációs terapeuta, pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens
szociális ügyintéző	szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, ápoló, általános betegápoló, felnőtt szakápoló, mentálhigiénés és

		pszichiátriai szakápoló, körzeti betegápoló, körzeti ápoló, rehabilitációs terapeuta, pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens, szociális és gyermekvédelmi ügyintéző
9/B. Hajléktalan személyek bentlakást nyújtó intézményei	intézményvezető	felsőfokú szociális alapvégzettség, közösségi szociális munkás, szociális menedzser, közigazdász - szociálpolitikus, orvos, teológus, pszichológus, jogász, felsőfokú egészségügyi vagy pedagógus vagy igazgatásszervező végzettség (szociális igazgatás szakirányú végzettséggel)
	részlegvezető	azonos az intézményvezetőre vonatkozó képesítésekkel
	szociális, mentálhigiénés munkatárs	felsőfokú szociális alapvégzettség, közösségi szociális munkás, fejlesztő pedagógus vagy felsőfokú egészségügyi végzettség mentálhigiénés szakirányú végzettséggel, szociális asszisztens, mentálhigiénés asszisztens pedagógus, védőnő, népművelő, teológus, diakónus
	ápoló, gondozó	ápoló, általános betegápoló, felnőtt szakápoló, általános ápoló, körzeti betegápoló, körzeti ápoló, ápolási asszisztens, szociális gondozó és ápoló, ÖNO és házi szociális gondozó, szociális otthon gondozó, szociális gondozó és szervező
	foglalkoztatás szervező	felsőfokú szociális alapvégzettség, közösségi szociális munkás, szociális szervező, szociálpedagógus, népművelő, művelődésszervező, szociális gondozó és szervező, szociális asszisztens, gyógyfoglalkoztató asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens, fejlesztő pedagógus, gyermek- és ifjúsági felügyelő, mentálhigiénés asszisztens
	munkavezető	a foglalkoztatás jellegének megfelelő szakképzettség, beleértve a szakoktatókat is; szociális segítő - foglalkoztatás szervező, szociális gondozó és ápoló
9/C. Pszichiátriai betegek bentlakást nyújtó intézményei	intézményvezető	felsőfokú szociális alapvégzettség, mentálhigiénikus, orvos, felsőfokú ápoló végzettség, intézetvezető, pszichológus, felsőfokú egészségügyi vagy pedagógus vagy igazgatásszervező végzettség szociális igazgatás szakirányú végzettséggel, mentálhigiénikus, addiktológiai konzultáns, szociális menedzser, közigazdász, klinikai szakpszichológus, addiktológiai szakpszichológus, humán erőforrás menedzser, humánszervező, szociális menedzser, jogász, teológus, egészségügyi menedzser
	intézményvezető ápoló	ápoló, diplomás ápoló, okleveles egyetemi ápoló, okleveles ápoló, intézetvezető, mentőtiszt, pszichiátriai ápoló, pszichiátriai ápoló és gondozó, klinikai szakápoló (csak:

		geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), felnőtt szakápoló, mentálhigiénés és pszichiátriai szakápoló, egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), foglalkozás-egészségügyi szakápoló
	részlegvezető	felsőfokú szociális alapvégzettség, orvos, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), pszichológus, mentálhigiénikus, addiktológiai konzultáns, szociális menedzser, klinikai szakpszichológus, addiktológiai szakpszichológus, diplomás ápoló, szociális gondozó és szervező, szociális asszisztens, mentálhigiénés asszisztens, ápoló, felnőtt szakápoló, diakónus
	orvos	pszichiáter szakorvos, orvos
	ápoló, gondozó	ápoló, diplomás ápoló, okleveles egyetemi ápoló, okleveles ápoló, intézetvezető, osztályvezető ápoló, mentálhigiénés asszisztens, pszichiátriai ápoló, pszichiátriai ápoló és gondozó, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), felnőtt szakápoló, mentálhigiénés és pszichiátriai szakápoló, ideg-, elmeápoló, szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, szociális asszisztens
-	foglalkoztatás szervező	általános szociális munkás, szociális munkás, szociálpedagógus, szociális gondozó és szervező, szociális asszisztens, mentálhigiénés asszisztens, rehabilitációs nevelő segítő, szociális segítő-rehabilitációs nevelő segítő, szociális segítő-foglalkoztatás szervező, szociális segítő-szociokulturális animátor, egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), rehabilitációs terapeuta, gyógypedagógiai asszisztens, népművelő, művelődésszervező, szociális gondozó és ápoló, szociális asszisztens, ápoló, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), felnőtt szakápoló
	szociális, mentálhigiénés munkatárs	felsőfokú szociális alapvégzettség, szociális gondozó és szervező, mentálhigiénés asszisztens, szociális gondozó és szervező, szociális asszisztens, pszichológus, teológus, diakónus, mentálhigiénikus, szociális gondozó és ápoló, szociális asszisztens, szociális segítőrehabilitációs nevelő segítő, szociális segítőfoglalkoztatás szervező, szociális segítő-szociokulturális animátor, ápoló, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi

		szakápoló), felnőtt szakápoló
	munkavezető	foglalkoztatásnak megfelelő szakképzettség+ érettségi, gyógypedagógiai asszisztens, szociális asszisztens, szociális segítő- rehabilitációs nevelő segítő, szociális segítő- foglalkoztatás szervező, szociális segítő- szociokulturális animátor, egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), rehabilitációs terapeuta, mentálhigiénés asszisztens
	szociális segítő	felsőfokú szociális alapvégzettség, szociális gondozó és szervező, szociális gondozó és ápoló, szociális asszisztens, mentálhigiénés asszisztens, szociális segítő-rehabilitációs nevelő segítő, szociális segítő-foglalkoztatás szervező, szociális segítő-szociokulturális animátor, szociális szakgondozó-pszichiátriai gondozó, szociális szakgondozó- szenvedélybeteg gondozó, ápoló, felnőtt szakápoló
9/D. Szenvedélybetegek bentlakást nyújtó intézményei	intézményvezető	felsőfokú szociális alapvégzettség, teológus, pszichológus, felsőfokú ápoló végzettség, orvos, okleveles egészségügyi szaktanár, intézetvezető, szociális menedzser, felsőfokú egészségügyi vagy pedagógus vagy igazgatásszervező végzettség szociális igazgatás szakirányú végzettséggel, gyógypedagógus, addiktológiai konzultáns
	intézményvezető ápoló	ápoló, diplomás ápoló, okleveles egyetemi ápoló, okleveles ápoló, intézetvezető, mentőtiszt, pszichiátriai ápoló, pszichiátriai ápoló és gondozó, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), felnőtt szakápoló, mentálhigiénés és pszichiátriai szakápoló, egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), foglalkozás-egészségügyi szakápoló
	részlegvezető	felsőfokú szociális alapvégzettség, teológus, diakónus, pszichológus, ápoló, diplomás ápoló, okleveles egyetemi ápoló, okleveles egészségügyi szaktanár, okleveles ápoló, egészségügyi szakoktató, intézetvezető, védőnő, mentőtiszt, osztályvezető ápoló, egészségügyi menedzser, igazgatásszervező (szociális igazgatás szakirány), gyógypedagógus, addiktológiai konzultáns szociális gondozó és szervező, szociális asszisztens, gerontológiai gondozó, mentálhigiénés asszisztens, -foglalkoztatás szervező, szociokulturális animátor, szociális szakgondozó-pszichiátriai gondozó, szenvedélybeteg gondozó, ápoló, pszichiátriai ápoló, pszichiátriai ápoló és gondozó, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és

		mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), felnőtt szakápoló, mentálhigiénés és pszichiátriai szakápoló, egészségügyi szakasszisztens (csak: gyógyfoglalkoztató szakasszisztens), foglalkozás-egészségügyi szakápoló, rehabilitációs tevékenység terapeuta, ideg- elmeápoló, gyermek idegelmé ápoló, rehabilitációs terapeuta
	orvos	addiktológus, pszichiáter szakorvos, orvos
	foglalkoztatás szervező	szociális munkás, általános szociális munkás, szociális szervező, szociálpedagógus, népművelő, művelődésszervező, szociális gondozó és szervező, szociális asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens, rehabilitációs tevékenység terapeuta, pszichopedagógus, gyógypedagógus, pedagógus, mentálhigiénés asszisztens
	szociális, mentálhigiénés munkatárs	felsőfokú szociális alapvégzettség, teológus, diakónus, pszichopedagógus, gyógypedagógus, óvodapedagógus, addiktológiai konzultáns, mentálhigiénikus, szenvedélybeteg gondozó, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), védőnő, mentálhigiénés asszisztens, -foglalkoztatás szervező, -szociokulturális animátor, szociális gondozó-fogyatékosok gondozója, szociális szakgondozó-pszichiátriai gondozó, -szenvedélybeteg gondozó
	munkavezető	a foglalkoztatás jellegének megfelelő szakképzettség beleértve a szakokatokat is; szociális gondozó és ápoló
	ápoló, gondozó	ápoló, diplomás ápoló, pszichiátriai ápoló és gondozó, felnőtt szakápoló, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), szociális gondozó és szervező, gerontológiai gondozó, szociális gondozó és ápoló, szociális asszisztens
	szociális segítő	mentálhigiénés asszisztens, klinikai szakápoló (csak: geriátriai, pszichiátriai és mentálhigiénés szakápoló, körzeti - közösségi szakápoló), gyógypedagógus, szociális asszisztens, szociálpedagógus, mentálhigiénés asszisztens, addiktológiai konzultáns, szenvedélybeteg gondozó
10.		

11-13.

Kiegészítő szabályok:

1. Felsőfokú szociális alapvégzettség: az általános szociális munkás, a szociális munkás (ideértve a BA és MA fokozatot is), a szociális szervező, a szociálpolitikus (ideértve az MA fokozatot is), a szociálpedagógus.
2. Vezetői, szervezői végzettség: a vezetési, szervezési ismereteket nyújtó felsőfokú tanfolyami végzettség.
3. Pedagógus: óvodapedagógus, tanító, tanár, nevelőtanár.
4. Egészségügyi szakképesítés:
  - a) az alábbi egészségügyi főiskolai végzettségek (a továbbiakban: felsőfokú egészségügyi végzettség):

Neve: ..... beosztása: .....
Neve: ..... beosztása: .....
Neve: ..... beosztása: .....
Neve: ..... beosztása: .....

Az intézet pszichiáter orvosának tájékoztatása megtörtént:

év: .... hó: ..... nap: ..... óra: ..... perc: .....

További intézkedés: szükséges - nem szükséges

.....
intézményvezető aláírása

.....
intézmény orvosának aláírása

BETÉTLAP

A korlátozó intézkedés időtartama alatt végzett ellátás dokumentálásához

Név: .....

Születési idő: .....

Szobaszám: .....

Diagnózis: .....

Terápiás terv elkészítésének időpontja veszélyeztető, illetve közvetlen veszélyeztető állapotra:

1. Az intézkedés elrendelését megelőző állapotváltozás, tünetek feljegyzése:

.....
.....

2. Korlátozás folyamata, eredménye:

Ápolási diagnózis	Ápolási cél	Ápolási terv	Ápolási eredmény	Aláírás

3. Eseménynapló:

Dátum, idő	Esemény leírása	Aláírás

4. Lezajlott esemény megbeszélésének időpontja, illetve fenti eseményre készült terápiás terv módosítása az ellátottal:

.....
.....

5. A korlátozás eredményességének rövid összefoglalása:

.....
.....

6. Ellátottjogi képviselőhöz eljuttatva:

.....
.....

.....
.....
intézményvezető aláírása

.....
.....
intézmény orvosának aláírása

A korlátozó intézkedés során szolgálatot teljesítő egészségügyi, szociális dolgozó(k) aláírása:
.....

7. számú melléklet az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelethez

ESETNAPLÓ

Fedőlap

1. Nyilvántartásba vétel kelte, száma:
2. A kliens neve, születési éve, egyéni azonosító száma:
  - 2.1. Gazdasági aktivitása:
  - 2.2. Iskolai végzettsége:
  - 2.3. Családi állapota:
  - 2.4. Lakóhelye:
  - 2.5. Tartózkodási helye, ott-tartózkodás minősége:
  - 2.6. Gyermekének száma, neve, életkora:
  - 2.7. Gondozásba vétele:
  - 2.8. Gondozásának megszűnése:
3. Esetfelelős neve:

Belső tartalom

1. A probléma definíciója:
2. Cselekvési terv:
3. Megállapodás:
4. Intézkedések:

Ellenőrző neve:
Ellenőrzés időpontja:

Útmutató az esetnapló kitöltéséhez

I. Vezetendő

Esetnaplót kell minden olyan esetben vezetni, amikor a szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel nem zárható le.

II. Az esetnapló formája

Az esetnapló fedőlapjának a következő adatokat kell tartalmaznia:

1. Nyilvántartásba vétel kelte, száma (a forgalmi napló adata alapján):
2. A kliens neve, születési éve, egyéni azonosító száma (a forgalmi napló adatai alapján):
  - 2.1. Gazdasági aktivitása: itt kell megjelölni, ha a kliens aktív kereső a munkahelyét vagy inaktív kereső (ebből nyugdíjas), illetve munkanélküli státuszát.
  - 2.2. Iskolai végzettsége: a legmagasabb iskolai végzettség alapján kell nyilvántartani.
  - 2.3. Családi állapota: meg kell jelölni, hogy a kliens házastársi/élettársi kapcsolatban gyermek nélküli vagy gyermeket nevelő családban él, illetve egyedülálló.
  - 2.4. Lakóhelye: a kliens állandó bejelentett lakása.

2. Sorszám: a tárgyév január 1-jétől 1-gyel kezdődő sorszámozás a tárgyév december 31-éig.
3. Ügyfélre vonatkozó adatok:
Egyéni azonosító: az országos számítógépes program egyéni azonosító száma.
Személyi adatok: születési év, gazdasági aktivitásra, családi állapotra és iskolai végzettségre vonatkozó adatok.
4. Új ügyfél: az intézményben még nem regisztrált kliens.
5. Régi: az a kliens, akit már korábban regisztráltak, de gondozásba vételre nem került sor, valamint a családsegítő szolgálat által már gondozásba vett és ellátott kliens.
6. Küldő szerv: ha a kliens maga kezdeményezte a kapcsolatfelvételt, őt kell megjelölni, egyéb esetben a problémát jelző magánszemélyt, vagy egyéb intézményt és a hatósági kezdeményezéseket kell itt jelölni.
7. Elsődleges (hozott) probléma típusa: a statisztikai adatszolgáltatással megegyező problémátípusonként kell regisztrálni.
  - 7.1. Életvitel
  - 7.2. Családi, kapcsolati (7.2.1 családon belüli bántalmazás)
  - 7.3. Lelki-mentális
  - 7.4. Gyermeknevelési
  - 7.5. Anyagi
  - 7.6. Foglalkoztatással kapcsolatos
  - 7.7. Egészségkárosodás következménye
  - 7.8. Ügyintézéshez segítségkérés
  - 7.9. Információkérés
  - 7.10. Egyéb, éspedig:
8. Eset leírása (felkínált probléma): az intézményt felkereső ügyfél problémafeltárásának dokumentálása, melyből ki kell derülnie az aktuális probléma jellegének.
9. Esetkezelés jellege: az esetmunka válfajainak megjelölésére szolgál a forgalmi napló fejlécében megadott részletezés alapján.
A forgalmi naplóban kell vezetni a szolgálatot felkereső ügyfél és a szociális munkás által külső helyszínen felkeresett kliens ellátását is.
A védelembé vételt, illetve utógondozást nyilvántartó sort csak az egy forgalmi naplóval rendelkező családsegítést és gyermekjóléti feladatokat is ellátó intézményeknél kell szerepeltetni.
Gondozásba vétel: az egyénnel, családdal vagy azok érdekében végzett komplex szakmai tevékenység, amely az első interjú kapcsán tett intézkedéssel nem zárható le.
Családlátogatás: a család tényleges tartózkodási helyén végzett szakmai tevékenység.
10. Juttatás: itt kell megjelölni a kliens számára nyújtott anyagi és természetbeni támogatásokat, valamint a szolgálat által nyújtott egyéb szolgáltatások igénybevételét, használatát.
11. Esetfelelős: akinél a kliens gondozásban van.
12. Ügyeletes: aki a saját, illetve más munkatárs által gondozott klienssel aznap valamilyen esetkezelés jellegű tevékenységet végez.

8. számú melléklet az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelethez

A szolgáltatást igénylők ápolási-gondozási besorolása

Önellátó képesség:

- 0 - független
- 1 - segédeszköz
- 2 - mások segítsége
- 3 - személy és eszköz segítsége
- 4 - teljesen függő

0 pont   1 pont   2 pont   3 pont   4 pont

10. számú melléklet az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelethez

Nappali ellátásban részesülők látogatási és eseménynaplója

Dátum: ..... év ..... hónap ..... nap

Sorszám	Ellátott neve ²	Igénybe vett szolgáltatások ¹				
		étkezés	ügyintézés	mentális tanácsadás	szabadidős programokban való részvétel	egyéb

Intézményen belüli szociális foglalkoztatásban részesülők nappali ellátásának naplója

Sorszám	Ellátott neve ²	Intézményen belüli foglalkoztatás nyújtása	Igénybe vett szolgáltatások ¹				
			étkezés	ügyintézés	mentális tanácsadás	szabadidős programokban való részvétel	egyéb

Ellátottak száma a két táblázat alapján - figyelemmel arra, hogy a pszichiátriai és szenvedélybetegek ellátása esetén az Szt. 94/B., illetve 94/D. §-a szerinti megállapodással rendelkezők számát kell alkalmazni - összesen: .....

Idősek nappali ellátása esetén az étkezés oszlopot nem kell kitölteni.

¹ Jelölje X-szel az ellátott által igénybe vett szolgáltatásokat.

² Pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali intézményeiben az ellátott személyi azonosító kódjának feltüntetése is elegendő, mely az igénybejelentési dokumentáció alapján azonosítja az ellátottat.

11. számú melléklet az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelethez

Nappali melegedők eseménynaplója az ellátásban részesítettekről és a nyújtott szolgáltatásokról

(Sorszámozott és hitelesített)

Sor-szám	Dátum	Az ellátott adatai		Események, szolgáltatások											
		neve	születési éve	tisz-tál-kodás	mo-sás, szá-rítás	étel-mele-gítés	szo-ci-ális ügy-	szo-ci-ális, men-	ét-kez-tetés	ru-ha-pót-lás	pos-ta-cím adása	cso-mag meg-őrzés	.....	.....	

							in- tézés	tális						

12. számú melléklet az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelethez

GONDOZÁSI LAP
az utcai szociális munka dokumentálására

Nyilvántartásba vétel kelte:
Nyilvántartásba vétel száma:

Név: ..... Szül. év: .....
Lakóhely: ....., ... u. .... SZ.
Tartózkodási hely: .....
Értesítendő személy neve, címe: .....
Gondozásba vétel kelte: .....
Gondozás megszűnésének kelte, oka: .....
Gondozó neve: .....
Háziorvos neve: .....

2. oldal

Az ellátott személy egészségi állapota a gondozásba vétel időpontjában: .....
.....
.....

(Ha van rá lehetőség, a háziorvos tölti ki!)

Változások:

Kelt	Orvosi javaslat, előírás a gondozással kapcsolatban (gyógyszerezés, diéta stb.)	Orvos aláírása

3. oldal

Gondozási tevékenység:

Kelt	Az ellátandó feladatok leírása	A gondozást végző neve

Kelt, ... év ..... hónap ..... nap

13. számú melléklet az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelethez

Egyéni nyilvántartó lap az átmeneti szállásokon végzett szociális munkához

Az adatokat felvevő szociális munkás: .....
Az adatfelvétel időpontja: ..... év ..... hónap ..... nap
Esetfelelős: .....

I. Személyi adatok

Név: .....
Születési hely, idő: .....
Anyja neve: .....
Iskolai végzettség: .....
Családi állapot: .....
Szükség esetén értesítendő személy: .....

II. A szociális munka tartalma

1. Iratpótlás

a) Személyi igazolvány: .....
b) TB kártya: .....
c) Nyugdíj és nyugellátásra vonatkozó jogosultság iratai: .....
d) Egyéb: .....

2. Jogosultságok

a) Nyugdíjjárulék (öregségi nyugdíj, özvegyi nyugdíj, rokkantnyugdíj): .....
b) Családi támogatás [családi pótlék, iskoláztatási támogatás, gyermekgondozási segély (gyes), gyermekgondozási díj (gyed), rendszeres gyermekvédelmi támogatás, árvaellátás, otthonteremtési támogatás, életkezdési támogatás]:
.....

c) Munkanélküli járadék: .....

d) Szociális pénzbeli ellátás (jövedelempótló támogatás, rendszeres szociális segély, rendszeres szociális járadék):
.....

e) Egyéb: .....

Van-e az ellátottnak polgári peres úton kikényszeríthető követelése?
.....
.....

Az ellátások megszervezése érdekében tett intézkedések:
.....
.....

III. Problémaazonosítás

Az ellátásban részesülő személy problémái az ő megítélése szerint:

lakhatás:	mentális segítség: .....
iratpótlás:	családi kapcsolat: .....
segély:	munkalehetőség: .....
elhelyezés:	utazás: .....
jogi tanács, képviselő:	étkezés: .....
információnyújtás:	ruhapótlás: .....
egyéb:	

Problémaazonosítás a szociális munkás szerint:

egészségi állapot: .....
mentális állapot: .....
szociális helyzet: .....
jövedelmi viszonyok: .....
munkába állás: .....
családi és társas kapcsolatok: .....
jogi problémák: .....
egyéb: .....

IV. Az ellátott és a szociális munkás közötti gondozási szerződés rövid leírása

V. Esetlezárás

Teljesültek-e a gondozási szerződésben megfogalmazottak? .....

Ha nem, miért nem? .....

Ha felbontották, mi okból? .....

Új vagy módosított gondozási szerződés esetén ennek tartalma:

Az intézménybe kerülés időpontja: .....

Az intézménybe kerülés oka: .....

A távozás időpontja, helye: .....

A nyilvántartási adatlap kitöltése mellett gondozási naplót kell vezetni az elláttal kapcsolatos fontosabb eseményekről, az időpont megjelölésével.

14. számú melléklet az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelethez

**ADATLAP
A BÁZIS-SZÁLLÁS IGÉNYBEVÉTELÉRŐL**

Az adatszolgáltató fenntartó

Neve: .....

Típusa: egyházi jogi személy alapítvány közalapítvány társadalmi szervezet gazdasági társaság egyéni vállalkozó közhasznú társaság, nonprofit gazdasági társaság egyéb

Címe: .....

A bázis-szállást működtető intézmény neve: .....

Ágazati azonosítója: .....

Címe:

Bázis-szállás működésének helye: .....

Bázis-szállás ágazati azonosító száma: .....

Ssz.	Az ellátott neve	Születési éve	Tartózkodási hely (település, közterület)	Az igénybevétel		A nyújtott szolgáltatások leírása	Az ellátott igénybevételt igazoló aláírása
				kezdetének dátuma (év/hó/nap)	végének		

20 ..... hó ..... nap

.....
Bázis-szállás vezető